

AJUNTAMENT DE SANTA EUGÈNIA

REVISIÓ DE LES NORMES SUBSIDIÀRIES DE PLANEJAMENT I ADAPTACIÓ AL PTM

MEMÒRIA INFORMATIVA

Gabinet d'Anàlisi Ambiental i Territorial. GaaT SL

Maig 2011

MEMÒRIA INFORMATIVA

ÍNDEX

1	ANÀLISI DEL TERRITORI	3
1.1	GENERALITATS DEL MUNICIPI DE SANTA EUGÈNIA	3
1.2	SUBSISTEMA FÍSICO-NATURAL	4
1.2.1	Medi físic	4
1.2.1.1	Fisiografia	4
1.2.1.2	Climatologia	4
1.2.1.3	Geologia i litologia	6
1.2.1.4	Capacitat agrològica	8
1.2.1.5	Hidrologia superficial i subterrània	8
1.2.1.6	Riscos	10
1.2.2	Medi natural	10
1.2.2.1	Vegetació	11
1.2.2.2	Fauna	11
1.2.2.3	Espais Naturals Protegits i coves	13
1.3	SUBSISTEMA: PAISATGE I OCUPACIÓ DEL SÒL	15
1.3.1	Paisatge	15
1.3.2	Usos del sòl	15
1.4	SUBSISTEMA: ACTIVITATS ECONÒMIQUES I POBLACIÓ	17
1.4.1	Demografia	17
1.4.2	Habitatge	23
1.4.3	Activitats econòmiques	25
1.5	SUBSISTEMA: EQUIPAMENTS, INFRAESTRUCTURES I VEC-TORS AMBIENTALS	29
1.5.1	Equipaments	29
1.5.1.1	Escolar	29
1.5.1.2	Esportiu	29
1.5.1.3	Sociosanitari	29
1.5.1.4	Cultural	29
1.5.1.5	Zones Verdes	30
1.5.2	Infraestructures i vectors ambientals	30
1.5.2.1	Aigua	30
1.5.2.2	Energia	31
1.5.2.3	Residus	33
1.5.2.4	Xarxa viària i transports	33
1.6	SUBSISTEMA: PATRIMONI	35
1.7	SUBSISTEMA: PLANEJAMENT	37
1.7.1	Evolució històrica i situació urbanística actual	37
1.7.2	Classificació del sòl	38
2	DIAGNOSI TERRITORIAL	39
2.1	SUBSISTEMA FÍSICO-NATURAL	39
2.2	PAISATGE I OCUPACIÓ DEL SÒL	40
2.3	ACTIVITATS ECONÒMIQUES I POBLACIÓ	40
2.4	INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS	41
2.5	PLANEJAMENT	42
3	ANNEX CARTOGRÀFIC	43

ANNEX CARTOGRÀFIC

Mapa 1: Hipsometria	E: 1:30.000
Mapa 2: Pendants	E: 1:30.000
Mapa 3: Litologia	E: 1:30.000
Mapa 4: Capacitat agrològica	E: 1:30.000
Mapa 5: Hidrologia superficial i risc de contaminació d'aqüífers	E: 1:30.000
Mapa 6: Riscos d'esllavissament, d'erosió i d'incendi, segons el PTM	E: 1:30.000
Mapa 7: Vegetació	E: 1:30.000
Mapa 8: Espais Naturals Protegits	E: 1:30.000
Mapa 9: Qualitat paisatgística	E: 1:30.000
Mapa 10: Usos del sòl	E: 1:30.000
Mapa 11: Jaciments Arqueològics	E: 1:30.000
Mapa 12: Classificació del sòl segons el PTM	E: 1:30.000

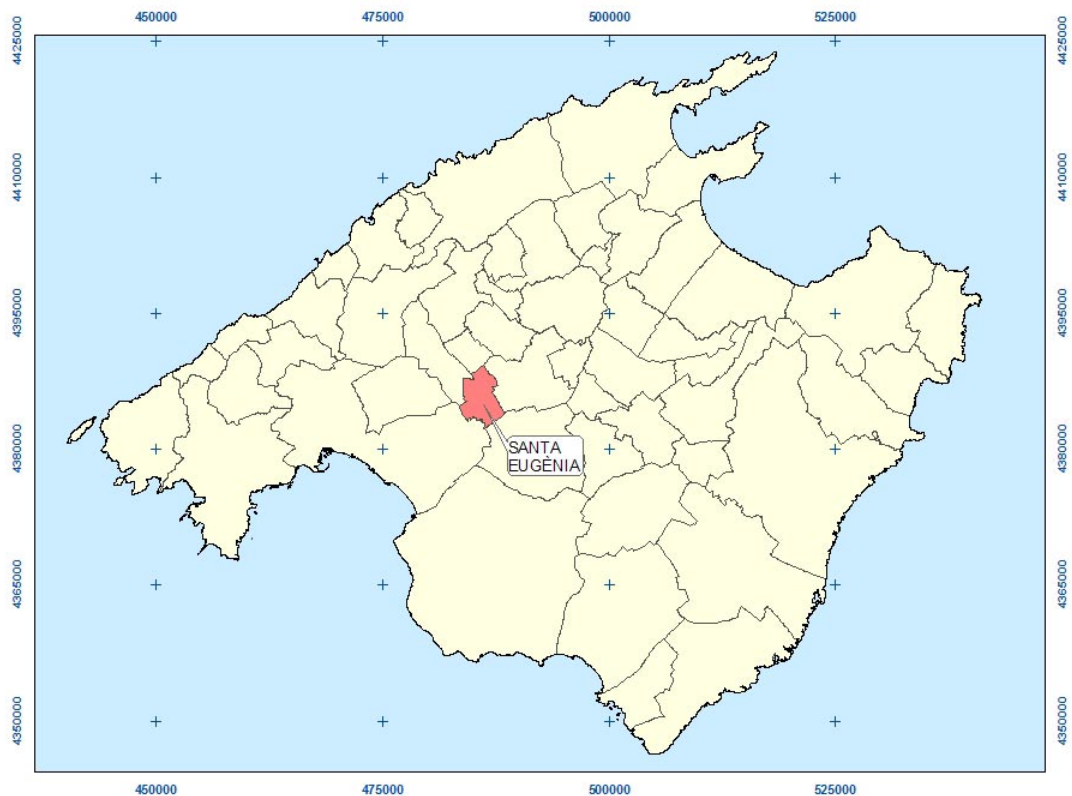
ABREVIATURES EMPRADES EN AQUEST DOCUMENT

ANEI	Àrea Natural d'Especial Interès
AANP	ANEI d'Alt Nivell de Protecció
CIM	Consell Insular de Mallorca
DOT	Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries.
EDAR	Estació Depuradora d'Aigües Residuals
INE	Institut Nacional d'Estadística
IBAE	Institut Balear d'Estadística
LEN	Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les illes Balears.
LIC	Lloc d'Importància Comunitària
NS	Normes Subsidiàries
PDS	Pla Director Sectorial
POOT	Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística
PTM	Pla Territorial de Mallorca
ZEPA	Zona d'Especial Protecció per a les aus

1 ANÀLISI DEL TERRITORI

1.1 GENERALITATS DEL MUNICIPI DE SANTA EUGÈNIA

El terme municipal de Santa Eugènia es troba situat al Pla de Mallorca i limita a llevant amb el terme de Sencelles, a migjorn amb el d'Algaida, a llebeig amb el de Palma, a ponent amb el de Santa Maria del Camí i a tramuntana amb el de Consell.

GRÀFIC 1 . Localització del municipi de Santa Eugènia a l'illa de Mallorca

El municipi de Santa Eugènia és el desè municipi més petit de l'illa de Mallorca. Concretament compta amb 20,23 Km².

La població del municipi a l'any 2006 era de 1.489 habitants, la qual cosa suposa una densitat de 73,60 hab/Km².

Pel que fa als nuclis de població, a part de Santa Eugènia, hi ha petits llogarets com són ses Olleries, ses Alqueries i ses Coves.

1.2 SUBSISTEMA FÍSICO-NATURAL

1.2.1 Medi físic

1.2.1.1 Fisiografia

(Vegeu mapa 1: hipsometria i mapa 2 pendents).

El municipi de Santa Eugènia és eminentment pla, de fet, les úniques zones amb un relleu accidentat es troben al sector occidental. És aquí on s'hi troben el Puig de Santa Eugènia (240 metres) i el Puig de Son Seguí (316 metres), separats per comellars. També cal destacar es Puget, que amb 140 metres, suposa un petit pujol dins el poble de Santa Eugènia.

El punt més baix es troba a l'extrem sud-occidental del terme amb uns 58 metres. El punt més alt és el Puig de Son Seguí amb poc més de 316 metres. Per tant, el desnivell és de 258 metres.

És al sud de sa Penya Rotja, al Coster d'en Tòfol, on s'hi troben les àrees de major pendent, així com a les vessants del Puig de Santa Eugènia, al Puget i als tàlvegs ocupats pels comellars de sa Màniga, de s'Àguila, de ses Coves Llargues i de Son Seguí. Totes aquestes zones presenten pendents de més del 20%.

La zona septentrional i la sud-est són les més planes amb quasi bé tota la seva superfície per sota del 5% de pendent.

1.2.1.2 Climatologia

La situació geogràfica de Mallorca a la Mediterrània occidental condiciona un tipus de clima que es veu afectat per dos tipus dominants de circulació atmosfèrica. Per una banda, la circulació dominada pels vents provinents de ponent, característics de les latituds mitjanes durant els mesos d'hivern, que porten una successió de fronts nuvolosos, i per altra la que prové de la zona subtropical, amb altes pressions i escasses precipitacions i normalment de caràcter convectiu.

Les dades que s'han utilitzat en aquest apartat per a caracteritzar el clima del terme municipal s'han obtingut de la mitjana de les estacions meteorològiques de Son Borreó (a Santa Maria del Camí) i de sa Cabaneta (a Marratxí). A continuació s'indiquen les coordenades d'ambdues estacions:

	X	Y
Son Borreó	479400	4391200
Sa Cabaneta	478800	4385800

TAULA I. Estacions Meteorològiques utilitzades i les seves coordenades UTM

Les dades s'han calculat amb les mesures preses durant el període 1985 -1999.

Precipitacions. La majoria de les precipitacions es donen en forma de pluja, i només una petita part es dona en forma de neu o de calabruix. Segons la mitjana calculada, la precipitació mitjana anual és de 469,85 mm.

Tal i com es comprova a la taula adjunta i al climograma posterior el repartiment d'aquestes precipitacions queda lluny d'un repartiment uniforme al llarg de l'any. Es comprova que el màxim de precipitacions es dona a la tardor, mentre que el mínim,

molt acusat, apareix als mesos d'estiu. El màxim s'assoleix al mes d'octubre amb 74,55 mm, però la principal característica del climograma ve donada per l'etapa de sequera estival, característica molt freqüent del clima mediterrani. El mínim anual es dona al mes de juliol amb una xifra que amb prou feines arriba als 6,3 mm.

PRECIPITACIÓ	gen	feb	mar	abr	mai	jun	jul	ago	set	oct	nov	des	anual
Màxima	168,85	94,65	59,15	70,9	62,15	53,2	33,4	47,85	133,7	147,6	115,2	148,55	169
Mitjana	54,85	31,9	26,35	36,4	28,4	16,55	6,3	16,3	46,6	74,55	69,95	61,7	469,85
Mínima	0,2	0	9,7	7,25	2,45	0,2	0	0	4,7	5,95	9,8	15,6	0

TAULA II. Precipitacions totals a Santa Eugènia
Període 1985-1999. Font: Institut Meteorològic de les Illes Balears.

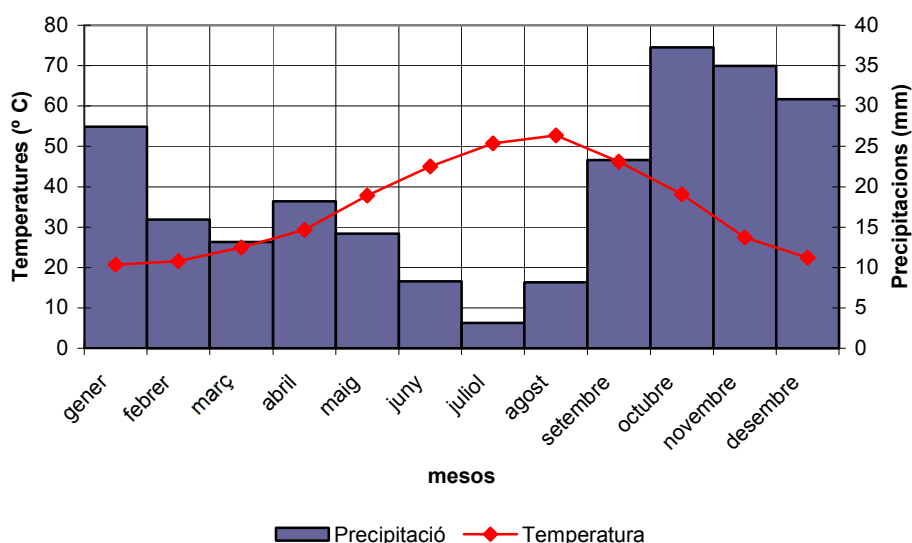
Temperatures. Les temperatures són les pròpies del clima de la Mediterrània, temperatures suaus durant els mesos d'hivern on les mitjanes no baixen dels 10 ° i altes en els mesos d'estiu, accentuant l'aridesa provocada per la manca de precipitacions durant aquests mesos.

La temperatura mitjana anual és de 17,37°. A la següent taula es presenten les temperatures mitjanes de cada mes, les quals oscil·len entre els 10,35 ° C de gener i els 26,37 ° C d'agost. L'amplitud tèrmica és, per tant, de 16,02° C.

TEMPERATURA	gen	feb	mar	abr	mai	jun	jul	ago	set	oct	nov	des	anual
Mitjana	10,35	10,8	12,5	14,65	18,92	22,52	25,37	26,37	23,1	19,05	13,7	11,22	17,37

TAULA III. Temperatura mitjana a Santa Eugènia
Període 1985-1999. Font: Institut Meteorològic de les Illes Balears.

Per acabar de perfilar el clima del municipi de Santa Eugènia, es presenta tot seguit un climograma. El climograma presenta el màxim de precipitació a la tardor i el mínim a l'estiu, i unes temperatures molt suaus durant l'hivern i caloroses durant l'estiu. Aquest fet provoca l'existència d'un dèficit hídric important durant els mesos de juny, juliol i agost, característica intrínseca del clima mediterrani.

GRÀFIC 2 . Climograma Santa Eugènia 1985-1999
 Font. Institut Meteorològic de les Illes Balears.

1.2.1.3 Geologia i litologia

(Vegeu mapa 3: Litologia)

La informació d'aquest apartat s'ha obtingut del *Mapa Geològic de España* (Porreres, núm. 699) de l'*Instituto Tecnológico Geominero de España* (1991), i del Pla Territorial Insular de Mallorca.

Tot seguit, s'aniran explicant cadascuna de les unitats litològiques cartografiades al mapa 3, annex al mateix document. Tots els materials de la zona són del Cenozoic, concretament del Neògen. El Neògen abarca des del Miocè fins a l'Holocè. Els períodes Miocè i Pliocè són del Terciari, mentre que el Pleistocè i l'Holocè són del Quaternari.

TERCIARI

Margues predominants amb intercalacions de calcarenites: Es troben a les vessants des Puig de Son Seguí, a terrenys de molta pendent i suposen el 2,80% de tot el terme. Aquesta unitat està constituïda, fonamentalment, per materials blans. Els afloraments calcaris que coronen la sèrie donen lloc a morfologies de tossals de sostre pla al peu dels quals s'hi disposen margues del Serraval·lià (13,65 – 11,608 milions d'anys). La seva base és erosiva i discordant sobre totes les unitats més antigues. Com a sostre s'hi disposa un conjunt de calcàries lacustres, freqüentment truncades per erosió al Miocè Superior (11,61 i 5,33 milions d'anys). L'espessor és variable i difícil d'estimar, amb un màxim de 150 metres. Aquests dipòsits corresponen a una seqüència deposicional que s'inicià amb un episodi de canals fluvials amb rebliment conglomeràtic i evoluciona cap a un ambient de conca evaporítica, culminant amb un episodi lacustre d'aigua dolça. Per aquest motiu és una unitat d'interès paleontològic (ric en fòssils). Aquesta unitat està envoltada (excepte al sud) per calcària escullosa i ambdues unitats són travessades per una falla.

Calcàries esculloses: Estan situades al voltant de la unitat anterior, a l'extrem nord-occidental del terme municipal, i representen el 7,68% del tota la superfície municipal. Aquests sediments s'atribueixen al Miocè superior (Tortonà i Messinià, entre fa 11,61 i 5,33 milions d'anys). Aquesta unitat presenta una espessor màxima de l'ordre de 100 metres, i comprèn dues unitats deposicionals: el complex escullós i el complex terminal messinià. El complex escullós, amb una espessor d'uns quaranta metres, comença amb conglomerats de matriu calcarenítica que al sostre presenta calcarenites massives. El complex terminal es disposa sobre l'anterior mitjançant un tram de margues blanques i argiles verdes, i consisteix, fonamentalment, en uns vint metres de calcarenites blanques. Per tant, en superfície tan sols afloren sediments del complex terminal, sovint transformats a calcàries neomòrfiques i dolomies blanques i massives amb oolits i bioclasts. El conjunt està afectat per col·lapses que afecten a volums de fins a 80 m³.

Calcarenites bioclàstiques: Ocupen les zones preeminentment planes dels sectors meridional i central, i suposen la litologia més estesa del municipi ja que n'ocupen el 43,13%. Són del Pliocè mig i inferior (entre fa 5,33 i 2,59 milions d'anys). Es tracta de calcarenites bioclàstiques de gra mig a gruixut que es disposen sobre les calcàries esculloses. L'espessor mitjana de la formació és de 30 a 50 metres. Són calcarenites compactes groguenques que corresponen a sediments d'una plana litoral, els nivells més alts de la qual corresponen a dunes de platja amb modelat eòlic.

Margues i margocalcàries: Es troben a la vessant sud-oriental del Puig de Santa Eugènia i a les proximitats d'alguns comellars meridionals, i suposen el 2,3% del total de la superfície municipal. Es tracta de materials del pliocè inferior i mig (això és, entre fa 5,33 i 2,59 milions d'anys). La unitat està composta per margues, molt limolítiques o arenoses, de color blanc-groguenc.

QUATERNARI

Formacions superficials i col·luvials de blocs, graves i arenes calcàries: representen el 17,48% del terme municipal de Santa Eugènia. Dins d'aquesta unitat, se n'hi poden distingir dues.

La primera, del Pleistocè (des de fa 1,81 milions d'anys fins fa 11.500 anys), Aflora a la franja amb direcció nord-est cap a sud-oest a l'angle nord occidental del terme. Aquests dipòsits constitueixen la major part del reblliment de la conca del Pla de Palma. Generalment estan recobertes per sols al·luvials i el·luvials més recents. Probablement la seva potència oscil·li entre els 50 i 70 metres. Consisteixen en conglomerats i bretxes d'elements calcaris i dolomítics amb matriu llimo-arenosa i ciment calcarí, amb bases erosives, fangs ocres i vermells, de vegades amb còdols, gres calcarí i limolites rotges. Cap als extrems de la cubeta hi predominen les dàcies més gruixudes, pròpies de les zones properes a ventalls al·luvials.

La segona unitat és de l'Holocè (des de 11.500 b.p. fins a l'actualitat) i els seus dipòsits també són d'origen col·luvial, amb cons de dejecció de torrents rebles de vessant. Es troben al límit sud oriental de les calcàries esculloses i les margues miocèniques. Estan constituïts per graves i blocs d'elements calcaris i dolomítics, amb proporció variable de matriu llimo-argilosa i nivells cimentats. La granulometria i la natura de cada dipòsit està molt controlada pels factors locals de pendent i litologia del substrat.

Dipòsits de caràcter al·luvial: argiles, llims, calcàries i conglomerats. S'inclouen en aquest apartat els sediments d'origen al·luvial depositats als barrancs i torrents del

nord-oest del terme i representen el 18,26% de la superfície municipal. Corresponen a l'etapa actual (Holocè, des de fa 11.500 anys fins als nostres dies). Són un conjunt de sediments transportats i dipositats per les aigües fluvials.

Argiles roges: es troben al sud-est del municipi i n'ocupen el 8,43%. Són materials de l'Holocè (des de 11.500 fins a l'actualitat). Són dipòsits residuals procedents de l'alteració de les roques calcàries (*Terra Rossa*), formats per processos de descarbonatació i rubefacció a zones d'activitat càrstica. Són abundants sobre els afloraments de calcarenites pliocenes i quaternàries, ja que la seva major porositat facilita la dissolució. Poden assolir potències de 20 metres.

1.2.1.4 Capacitat agrològica

(Vegeu mapa 4: Capacitat Agrològica)

Aquest apartat de capacitat agrològica s'ha elaborat a partir de les dades recollides a l'Informe Temàtic núm. 2, sobre el Medi Físic, elaborat per a les Directrius d'Ordenació del Territori. La capacitat agrològica dels sòls s'estableix en base a dos paràmetres fonamentals: la capacitat de producció del sòl i el risc de pèrdua d'aquesta capacitat segons el sistema d'explotació emprat.

En el mapa de Capacitat Agrològica apareixen quatre grans classes:

- a) **Sòls aptes per al conreu intensiu:** són sòls aptes per aplicar sistemes d'explotació intensius.
- b) **Sòls aptes per al conreu extensiu:** són sòls en els quals es poden aplicar sistemes d'explotació extensiva permanent o qualsevol altre sistema d'intensitat menor.
- c) **Sòls aptes per al conreu ocasional:** són sòls que admeten sistemes d'explotació que van des del conreu ocasional a la producció forestal.
- d) **Sòls no aptes per al conreu o improductius:** són sòls no apropiats per a l'explotació agrícola però poden ser explotats baix sistemes de pasturatge, producció forestal o reserva natural.

El 53,07% de la superfície està ocupat per sòls aptes pel conreu extensiu, el 6,72% per sòls per al conreu ocasional i el 40,20% són sòls erms. Els sòls per a conreu ocasional estan situats al sud, els terrenys erms a les zones amb més pendent (sud i oest) i la resta del terme és apte per a conreu extensiu.

1.2.1.5 Hidrologia superficial i subterrània

(Vegeu mapa 5: Hidrologia superficial i risc de contaminació d'aqüífers)

En aquest apartat s'analitzaran els principals trets definidors de la hidrologia superficial del municipi de Santa Eugènia, a l'hora que s'identificaran també les unitats hidrogeològiques afectades. Relacionat amb aquest darrer tema també es farà especial menció al risc de contaminació dels aqüífers.

Hidrologia superficial

La disposició dels relleus, orienta l'escorrentia superficial de l'aigua de pluja al municipi de Santa Eugènia de la següent manera.

Es poden diferenciar, clarament, dues conques. La primera es troba al nord del municipi i recull l'aigua de les vessants nord de les elevacions. L'aigua drena en direcció nord a través de comellars (de ses Rotes, de sa Cova Llarga, des Batzers, de Cas Patró i des Negrets) que desemboquen a sa Síquia. Sa Síquia travessa entre Santa Eugènia i ses Alqueries i es dirigeix cap al torrent de Sencelles a través de la Síquia de Son Mascaró. El torrent de Sencelles forma part de la conca del torrent de Vinagrella, que desemboca a s'Albufera.

La segona conca parteix de la vessant meridional dels relleus de Santa Eugènia, que es dirigeixen, en direcció sud cap al comellar de sa Talaia. Aquest drena en direcció sud-oest cap al canal de Sant Jordi i desemboca a la Platja de Palma. Els principals comellars d'aquesta conca són el de sa Coma de s'Àguila, el des Rafal, el d'en Sanxo, el de sa Màniga, el de Son Seguí i el de ses Coves Llargues.

Al terme de Santa Eugènia no hi ha cap zona humida, ni tampoc cap curs d'aigua permanent, els torrents només porten aigua de manera molt ocasional i a l'hivern quan hi ha pluges. La permeabilitat varia en funció de la zona, condicionant l'aigua superficial.

Hidrologia subterrània

Per a la redacció d'aquest apartat, s'han utilitzat dades provinents de *l'Instituto Geológico Minero de España* i del *Pla Hidrològic de les Illes Balears*. El municipi de Santa Eugènia està dividit entre dues unitats hidrogeològiques: el Pla de Palma (al sud) i el Pla d'Inca – sa Pobla (al nord).

Al **Pla de Palma** (18.14) hi ha dos aqüífers ben definits: l'aqüífer profund de calcàries i calcarenites del Miocè, que té una espessor mitjana de 100 metres i és de tipus mixt; i l'aqüífer superficial de dunes, arenes i graves amb llims, i calcarenites del plioquaternari, que compta amb una espessor mitjana de 40 metres i és de tipus lliure.

Aquesta unitat hidrogeològica ocupa 370 km², clarament antropitzats. D'aquesta superfície, 350 km² són permeables i es calcula que cada any es recarreguen 34 hm³. Els recursos disponibles són de 51,3 hm³, dels quals 17,7 van destinats al consum urbà i la resta a regadius.

En el Decret 88/2000 de mesures especials per a la gestió de recursos hídrics es defineixen les Unitats Hidrogeològiques classificades com aquelles que presenten clarament problemes per sobreexplotació o salinització. Entre aquestes unitats hi és present la que ens ocupa, la 18.14 de la Plana de Palma. La sobreexplotació provoca la incursió de la falca marina.

També hi ha concentracions de nitrats elevades (això és, més de 50 mg/l), conseqüència de l'activitat agrícola i ramadera. Els principals focus de concentració de nitrats es troben a l'entorn del Prat de Sant Jordi. Es tracta, per tant, d'un aqüífer amb aigua de baixa qualitat i només és acceptable pel consum i el reg en algunes zones.

Al **Pla d'Inca – sa Pobla** hi trobam sis aqüífers: un complex terrigen de graves i conglomerats d'espessor variable; el Liàssic de calcàries i dolomies de 200 metres d'espessor i de tipus mixt; el Messinià Tortonià de calcàries i calcarenites esculloses de tipus mixt; el Messinià de calcàries, menys de 100 metres d'espessor i de tipus

mixt; el Pliocè de calcarenites, menys de 75 metres d'espessor i de tipus lliure, i el Quaternari format per sediments detrítics i de tipus lliure.

Aquesta unitat hidrogeològica ocupa 359 km². D'aquesta superfície, 315 km² són permeables i es calcula que cada any es recarreguen 50 hm³. Els recursos disponibles són de 41,6 hm³, dels quals 11,6 van destinats al consum urbà i la resta a regadius. Per a mantenir la zona humida de s'Albufera, és imprescindible que la sortida mínima al mar no sigui inferior a 30 hm³ per any.

A aquesta unitat hi ha risc de sobreexplotació, que es tradueix en la incursió de la falca marina a la zona de s'Albufera. També hi ha concentracions de nitrats elevades (amb màxims de 500 mg/l), conseqüència de l'activitat agrícola i ramadera. Els principals focus de concentració de nitrats es troben a la plana de sa Pobla i s'Albufera, i al nord de Santa Maria. No obstant la qualitat de l'aigua es bona, tret d'algunes excepcions.

Vulnerabilitat dels aqüífers

Es pot dividir el municipi en diverses zones en funció de la seva permeabilitat. Per establir quines són les zones amb major vulnerabilitat d'aqüífers s'ha aplicat el mètode GOD. Aquest mètode considera el confinament de l'aqüífer, el substrat litològic i la distància al nivell piezomètric. S'ha partit de la consideració que l'aqüífer és lliure a tot el terme. La distància al nivell piezomètric és menor a les costes de Xorrigo, per la qual cosa aquesta zona és més susceptible de ser contaminada. Finalment, la litologia calcària escullosa i la calcarenita bioclàstica són les més vulnerables, com a resultat de la seva elevada permeabilitat. El resultat de l'aplicació d'aquest sistema és el cartografiat al mapa 5.

1.2.1.6 Riscos

(Mapa 6: Riscos d'esllavissament, d'erosió i d'incendi, segons el PTM).

Al PTM de Mallorca delimita les zones de prevenció de riscos d'esllavissament, d'erosió i d'incendi. Així, a l'àmbit del municipi de Santa Eugènia trobam terrenys afectats pels tres tipus de risc:

- Els riscos d'incendi elevats o molt elevats ocupen el 16,37% de tot el terme, localitzats als relleus occidentals i al sud, a les zones naturals.
- Pel que fa riscos d'erosió, es detecten àrees de risc moderat o elevat que es troben entorn dels relleus de l'oest (el Puig de Santa Eugènia i el Puig de Son Seguí) i devora el Destacament de Puntiró. Aquestes zones representen el 17,47% del terme i són les zones amb més pendent.
- Les àrees afectades pels riscos d'esllavissament suposen poc més de 104 hectàrees, que coincideixen amb les zones d'elevada pendent situades al Puig de Santa Eugènia i al Puig de Son Seguí.

1.2.2 Medi natural

A continuació es fa una relació de les principals espècies vegetals i animals presents al municipi de Santa Eugènia. Aquesta relació es fa en base a la seva pertinença als distints ecosistemes segons les descripcions contingudes a la bibliografia consultada i treball de camp.

1.2.2.1 Vegetació

(Mapa 7: Vegetació).

Per a l'elaboració de la cartografia de vegetació de Santa Eugènia s'ha fet servir informació extreta del PTM i de les DOT, contrastant-ho, a grans trets, amb el treball de camp i la consulta de fotografia aèria.

En el mapa adjunt queden reflectides les diferents comunitats vegetals del municipi de Santa Eugènia, que tot seguit passarem a detallar una per una. Cal tenir en compte que la vegetació està condicionada per la litologia, el clima i la situació relativa dins de Mallorca.

En primer lloc s'hi troben **bosc termomediterranis d'Olea i Ceratonia** o la garriga d'ullastre (*Cneoronicocci-Ceratonietum siliquae*), que es tracta d'un dels hàbitats més freqüents a Mallorca, especialment al centre de l'illa i a la zona meridional. És la vegetació climàtica d'aquestes zones, on s'acusa l'aridesa en relació amb la Serra de Tramuntana. Cal esmentar que aquesta comunitat està parcialment conquerida pel pi blanc (*Pinus halepensis*). Entre les espècies més destacables cal esmentar l'olivella (*Cneoron tricoccon*), l'ullastre (*Olea europaea*), el garrover (*Ceratonia siliqua*), la mata (*Pistacia lentiscus*) i l'aladern de fulla estreta (*Phillyrea angustifolia*).

Una segon hàbitat present al terme municipal de Santa Eugènia és l'**Hypochoerido – Brachypodietum retusi**, que es correspon amb pastures seques de farratge, amb la incursió de la comunitat pinàcea. Es troba format per plantes anuals (o teròfites) que completen el seu cicle vital des de la germinació fins la fructificació en una sol període vegetatiu, en menys d'un any, i tot seguit mor. Aquestes espècies passen l'època desfavorable en estat de llavor. Les espècies més comunes són el fenàs (*Brachypodium retusum*), l'*Hypochoeris achyrophorus*, l'*Euphorbia exigua*, el llinet estricte (*Linum strictum*), el trèvol (*Trifolium campestre*),... També s'hi poden trobar herba de Sant Joan (*Hypericum perforatum*), dent de bou (*Ononis spinosa*) i altres camèfits i hemicriptòfits.

Finalment s'ha de fer un esment especial a la **flora amenaçada** present en el terme municipal de Santa Eugènia. Ens servim de les dades exposades en el Llibre Vermell de la Flora Vascular de les Illes Balears. En ell apareixen les espècies amenaçades i s'usen les categories establertes per la Unió Internacional de Conservació de la Natura (IUCN) que de major a menor segueixen aquest ordre: Extint (EX), Extint en estat silvestre (EW), amenaçat en perill crític (CR), amenaçat en perill (EN), amenaçat vulnerable (VU), quasi amenaçat (NT) i risc feble (LC). A Santa Eugènia només hi trobam una espècie amenaçada:

- *Filago petro – ianii* (VU). És una espècie endèmica de les garrigues més seques de Mallorca i és terofítica. No es troba protegida.

1.2.2.2 Fauna

Per a redactar part d'aquest apartat de l'inventari hem fet servir el document tècnic de conservació: **Libro Rojo de los Vertebrados de las Baleares**, elaborat per la **Conselleria de Medi Ambient**. No vol dir que les espècies que s'identificaran en aquest document estiguin presents a la zona concreta, però sí que hi ha possibilitats de què així sigui, es tracta de fauna potencial. En aquest document hi són presents aquelles espècies de vertebrats que estan més amenaçades.

Amfibis. A l'àmbit estudiat hi ha una espècie amfíbia catalogada, es tracta del calàpet (*Bufo viridis balearica*). Està classificat com a vulnerable.

Rèptils. Segons la informació disponible, només hi ha una espècie de rèptils que podria habitar l'àrea de Santa Eugènia. És la Serp de garriga (*Macropododon cucullatus*). D'aquesta espècie no hi ha dades suficients com per conèixer el seu risc d'extinció.

Aus. Sota aquest paràgraf es fa una relació d'aus amenaçades segons la font citada que podrien tenir com hàbitat la nostra zona o espais propers:

- Xorrec (*Sylvia balearica*). Espècie classificada com a de baix risc d'extinció, però quasi amenaçada.
- Corb (*Corvus corax*). Espècie classificada com a vulnerable.
- Trencapinyons (*Loxia curvirostra*). Espècie classificada com amb dades insuficients.
- Milana (*Milvus milvus*). Espècie catalogada com en perill d'extinció. Aquest rapinyaire ha esdevingut molt escàs a Mallorca. La única zona a on aquesta espècie encara es manté a Mallorca com a nidificant és el conjunt de pinars de Bunyola, Santa Maria i Alaró. La zona preferent d'activitat és Bunyola, Santa Maria, Consell, Alaró, Santa Eugènia, Marratxí i Palma. Uns dels majors perills per aquest auell és l'enverinament.
- Esparver (*Hieraaetus pennatus*). Espècie classificada com a de baix risc d'extinció, però quasi amenaçada.
- Falconet (*Falco subbuteo*). Espècie classificada com a de baix risc i preocupació menor.
- Falcó (*Falco peregrinus*). Espècie classificada com a de baix risc d'extinció, però quasi amenaçada.

Mamífers. Segons les dades existents no hi ha cap mamífer amenaçat a la zona.

A continuació es presenta una relació d'altres espècies de vertebrats que es podrien trobar a la zona i voltants i que no estan incloses al llibre vermell, és a dir que són fauna potencial no classificada pel seu perill d'extinció.

Rèptils: Dragons (*Tarentola mauritanica*)

Aus. Només es tenen en compte les aus nidificants.

- Xoriguer (*Falco tinnunculus*)
- Perdiu (*Alectoris rufa*)
- Tudó (*Columba palumbus*)
- Cucui (*Cuculus canorus*)
- Òliba (*Tyto alba*)
- Mussol (*Otus scops*)
- Mussol reial (*Asio otus*)
- Apus apus (Falzia)
- Puput (*Upupa epops*)
- Llenguerut (*Jynx torquilla*)
- Cucullada (*Galerida theklae*)
- Oronella (*Hirundo rustica*)

- Verola (*Anthus campestris*)
- Passa-foradí (*Troglodytes troglodytes*)
- Rossinyol (*Luscinia megarhynchos*)
- Vitrac (*Saxicola torquata*)
- Mérlera (*Turdus merula*)
- Busqueret d'abartzer (*Sylvia melanocephala*)
- Reiet (*Regulus ignicapillus*)
- Mata-mosques (*Muscicapa striata*)
- Ferrerico (*Parus major*)
- Cap-xerigany (*Lanius senator*)
- Teulader o Gorrió (*Passer domesticus*)
- Pinsà (*Fringilla coelebs*)
- Gafarró (*Serinus serinus*)
- Verderol (*Carduelis chloris*)
- Cadenera (*Carduelis carduelis*)
- Passerell (*Carduelis cannabina*)
- Sól·lera (*Miliaria calandra*)

Mamífers

- Eriçó (*Atelerix algirus*)
- Rata cellarda (*Elyomys quercinus*)
- Ratolí (*Apodemus sylvaticus*, *Mus musculus*, *Mus spretus*),
- Mostela (*Mustela nivalis*)
- Conill (*Oryctolagus cuniculus*)
- Llebre (*Lepus sp.*)
- Rates (*Rattus rattus*, *Ratus norvegicus*)
- Mart (*Martes martes*)
- Geneta (*Genetta genetta*)

1.2.2.3 Espais Naturals Protegits i coves

(Mapa 8: Espais Naturals Protegits).

Espais naturals protegits

Per la LEN

El terme municipal de Santa Eugènia es veu afectat per dues Àrees Naturals d'Especial Interès (ANEI). Al nord-oest l'ANEI núm. 40 del Puig de Son Seguí que ocupa 228,25 hectàrees del terme municipal. Al sud-oest del terme s'hi troba l'ANEI núm. 46 dels Barrancs de Son Gual i Xorrigo, que s'estenen per 471,48 hectàrees.

Per la Directiva europea d'Habitats 92/43/CEE

L'única zona del municipi de Santa Eugènia que està afectada per espais definits en aquesta directiva és una part considerable de l'ANEI 46, que és Lloc d'Importància Comunitari (LIC).

Els LIC són espais protegits en virtut de la directiva europea i conjuntament amb les ZEPA (Zones d'Especial Protecció per les Aus) formen la Xarxa Natura 2000.

Coves

Per a complementar aquest apartat, s'han afegit les coves catalogades del municipi. El catàleg (Encinas, 1997) s'ha extret d'un article de la revista Endins. Per la raresa dels

seus ecosistemes, la seva importància en endemismes d'espècies troglòbies i el bon estat de les restes antropològiques que s'hi troben, les coves constitueixen punts d'interès que han de ser considerats en aquest inventari.

A la següent taula, hi queden resumides les coves de Santa Eugènia. Quant al tipus de les coves, totes les cavitats del terme són de predomini horitzontal.

Codi	Nom	X	Y	Altura	Interès científic	TIPUS
A.01	Cova de s'Ase	485640	4385670	180	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
B.01	Cova des Bous	484930	4386550	180	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
C.01	Balma de ses Coves	485060	4386650	155	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
C.02	Cova de sa Creu	485480	4386030	230	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
C.03	Cova de Can Palou	485760	4387100	200	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
C.04	ses Coves	485050	4386580	160	històrico-arqueològic	De 15 a 30 metres de recorregut
F.01	Cova de sa Figuera	485310	4386240	205	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
F.02	Cova des Forat	485870	4385740	190	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
L.01	Cova Llarga	487590	4383610	145	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
M.01	Cova de sa Mira	485230	4386280	200	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
P.01	Cova d'en Pala	485900	4385870	205	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
P.02	Cova des Portell Amp	485310	4386120	220	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
P.03	Cova de ses Pipes	485730	4385730	200	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
P.04	Cova des Puig	485270	4386150	210	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
P.05	Cova des Puget	485070	4386390	180	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
P.06	Cova d'en Pelleringo	485400	4385750	235	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
P.07	Balma des Pilar	485430	4386100	220	natural d'interès general	Fins a 15 metres de recorregut
S.01	Cova de Son Vidal	485490	4386530	160	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
S.02	Cova de la Soll	485020	4386650	165	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
T.01	Cova d'en Tano	484090	4385650	315	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut
T.02	Cova de la Taujana	485940	4385770	180	antropològic-etnològic	De 30 a 300 metres de recorregut
V.01	Cova des Vent	486800	4386240	130	històrico-arqueològic	Fins a 15 metres de recorregut

TAULA IV. Coves de Santa Eugènia

Font: Encinas (1997)

1.3 SUBSISTEMA: PAISATGE I OCUPACIÓ DEL SÒL

1.3.1 Paisatge

(Vegeu a l'annex cartogràfic el *Mapa 9: Qualitat paisatgística*).

Per a l'elaboració d'aquest apartat s'ha fet servir informació procedent de les **Directrius d'Ordenació Territorial (DOT)**, referent a la qualitat del paisatge. El paisatge pot considerar-se com una síntesi visual del territori. Cal remarcar que es fa referència al paisatge entès en termes naturals i ambientals, i per tant, no s'avalua el paisatge segons els seus valors humans. Els factors més influents són la disposició dels relleus i els pendents, ja que és a les zones amb major altura i pendent on s'hi mantenen els usos naturals. Aquest fet és doblement positiu, tant des del punt de vista del paisatge intrínsec com de la intervisibilitat.

A Santa Eugènia la major part del terme municipal té una qualitat paisatgística baixa, que es correspon amb usos urbans i agraris que ocupen el 66,17% de la superfície municipal. La qualitat és baixa si ens atenem a les premisses explicades a l'anterior paràgraf, però cal assenyalar que es tracta d'un paisatge agrari força interessant. Com aspecte favorable, s'ha de fer esment al baix grau de rururbanització, especialment si es compara amb els municipis del Raiguer.

Una petita part del municipi (el 0,23%), al seu extrem meridional, queda classificada com a de qualitat paisatgística elevada. La majoria dels terrenys amb usos naturals del sector occidental del municipi apareixen classificats com a zones de qualitat paisatgística molt bona (28,50 %), exceptuant-ne el Puig de Santa Eugènia i sa Penya Rotja. Aquestes dues elevacions són de qualitat paisatgística excel·lent. Aquest fet és doblement positiu, tant des del punt de vista del paisatge intrínsec com de la intervisibilitat.

1.3.2 Usos del sòl

(Vegeu a l'annex cartogràfic el *Mapa 10: Usos del sòl*).

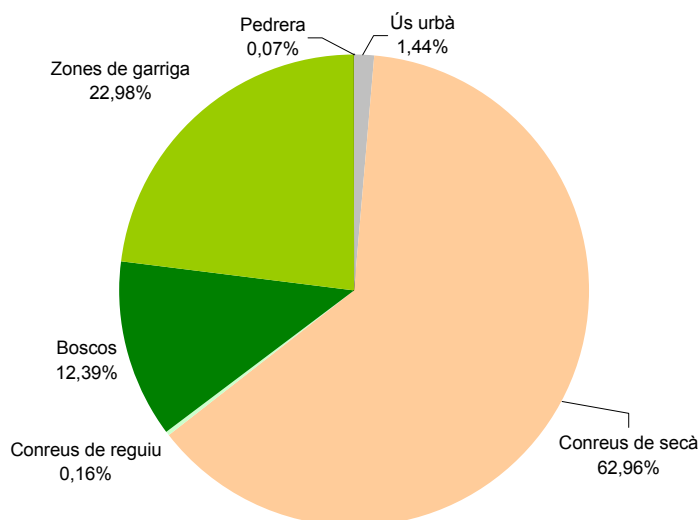
Per a la redacció d'aquest punt, s'ha treballat amb dades obtingudes a partir de la fotografia aèria i el treball de camp. D'aquí es diferencien 6 categories, que són les següents:

- Pedreres
- Ús urbà
- Conreus de secà (principalment ametllerar, però també vinya i secà sense arbrat).
- Conreus de regadiu
- Boscos
- Zones de garriga

Tot seguit es mostra una relació de les categories enunciades amb la superfície corresponent a cada una d'elles i els percentatges que representen al terme municipal de Santa Eugènia.

Usos	Superfície (Ha.)	% respecte tot el municipi
Pedrera	1,40	0,07
Ús urbà	29,24	1,44
Conreus de secà	1273,78	62,96
Conreus de reguiu	3,30	0,16
Bosc	250,73	12,39
Zones de garriga	464,87	22,98

TAULA V. Usos del sòl al municipi de Santa Eugènia
Font: Elaboració pròpia

GRÀFIC 3 . Usos del sòl al terme municipal de Santa Eugènia
Font: Elaboració pròpia

Fent una anàlisi dels resultats exposats, podem arribar a les següents conclusions. Pel que fa als usos urbans, tan sols representen un 1,44% de tot el municipi.

En relació als usos agraris, predomina clarament l'ús extensiu (62,96%) per sobre de l'ús intensiu de regadiu, que només assoleix un 0,16% del territori municipal.

Finalment, cal dir que les zones de vegetació natural al municipi ocupen un 34,37% del seu territori, predominant la presència de garriga enfront als boscos.

1.4 SUBSISTEMA: ACTIVITATS ECONÒMIQUES I POBLACIÓ

1.4.1 Demografia

Per a realitzar aquest capítol hem fet servir dos tipus de dades: per un costat s'utilitzaran les dades desglossades per municipis provinents del padró d'habitants de l'IBAE i, per altre, les dades desglossades per entitats de població del padró segons l'INE. En el primer dels casos s'obtenen les dades desglossades per edats, sexes i demés del municipi de Santa Eugènia, en canvi en el segon dels casos només es disposa del volum total de població dels nuclis del municipi, però no es pot estudiar la seva estructura. Amb la finalitat d'acotar el màxim aquesta variable es faran servir les dues fonts esmentades.

Evolució de la població

La població del municipi de Santa Eugènia a dia 1 de gener de 2007 era de 1.489 habitants, segons dades de l'IBAE.

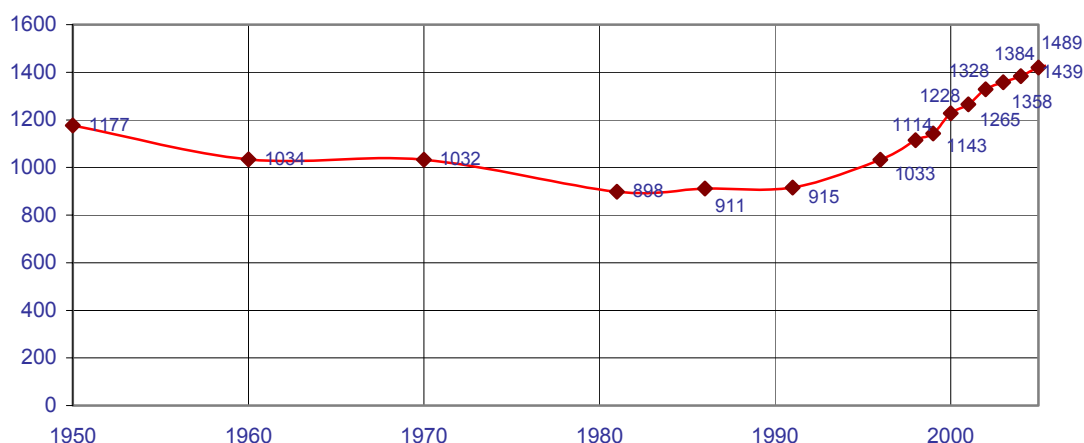
A la següent taula i gràfic es representa l'evolució de la població del municipi de Santa Eugènia des de l'any 1950 i fins a l'actualitat. L'evolució de la població del municipi és la pròpia de la comarca des Pla, que es caracteritza per la progressiva pèrdua de població fins als inicis dels 80 i la seva posterior recuperació.

Any	Padró IBAE
1950	1.177
1960	1.034
1970	1.032
1981	898
1986	911
1991	915
1996	1.033
1998	1.114
1999	1.143
2000	1.228
2001	1.265
2002	1.328
2003	1.358
2004	1.384
2005	1.420
2006	1.439
2007	1.489

TAULA VI. Evolució de la població del municipi de Santa Eugènia (1950-2006)

Font: dades extretes de l'IBAE i INE

Tal com es pot apreciar al següent gràfic, els efectius poblacionals de Santa Eugènia varen disminuir quasi 300 habitants entre els anys 50 i 80. Durant els dos primers *Booms Turístics* es va donar un èxode cap a les zones costaneres i cap a Ciutat de Mallorca. Amb l'arribada de la dècada dels 90, s'inicia una lleugera recuperació que es deu a l'inici de fluxos centrífugs des de Ciutat cap als pobles, això és, el retorn als pobles de l'interior.

GRÀFIC 4 . Evolució de la població al municipi de Santa Eugènia (1950-2007).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBAE

Pel que fa a la població per nuclis s'han utilitzat dades que només es remeten fins a l'any 1998, es tracta per tant d'un període relativament curt. Les dades per elaborar aquest punt provenen del Nomenclàtor de l'Institut Nacional d'Estadística.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Santa Eugènia	800	817	876	867	895	888	907	925	947	979
Santa Eugènia (disseminat)	124	125	151	180	212	234	243	258	247	259
ses Alqueries (disseminat)	65	91	82	85	89	97	90	86	96	101
ses Coves (disseminat)	21	14	17	20	28	28	26	36	38	34
ses Olleries (disseminat)	104	96	102	113	104	111	118	115	111	116

TAULA VII. Evolució de la població dels nuclis del municipi de Santa Eugènia (1998-2007)

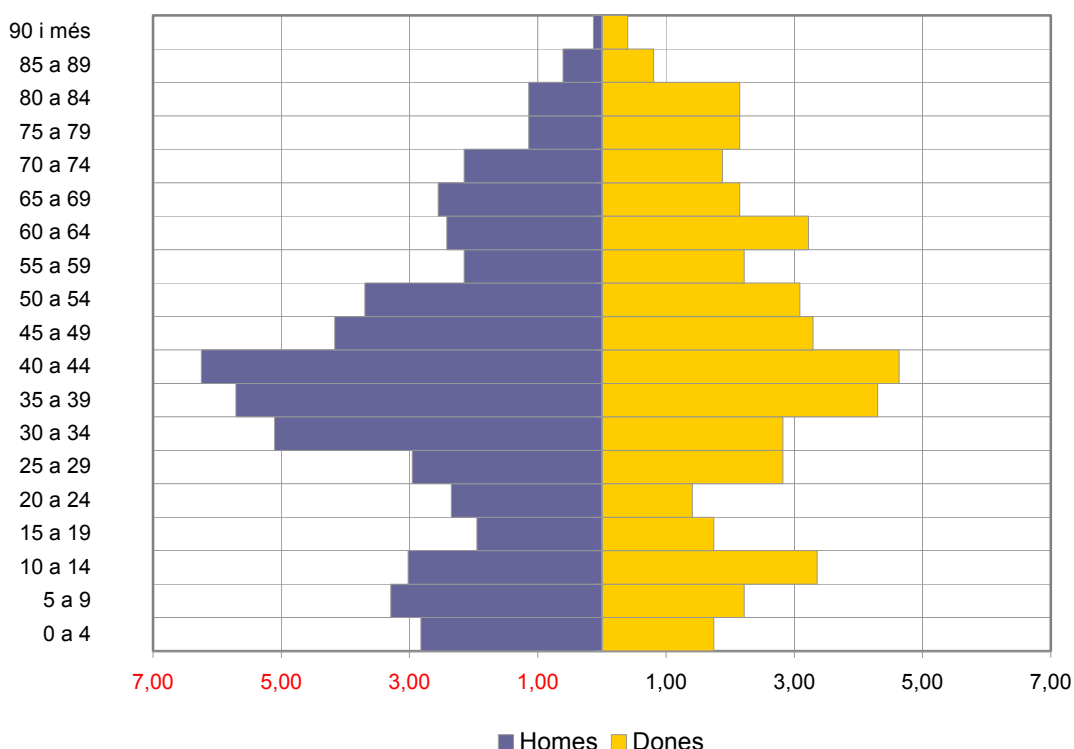
Font: Nomenclàtor de l'IBAE

Com es pot comprovar els habitants del municipi estan distribuïts entre 4 nuclis segons el nomenclàtor de l'IBAE. El nucli més poblat de tots és el de Santa Eugènia, que compta gairebé amb el 65,75% de la població. La resta de nuclis no sobrepassen en cap cas els 120 habitants i els tres junts sumen el 16,85 % de la població total del municipi. Finalment, s'ha d'afegir el 17,39% restant, que viu en disseminat.

Estructura de la població

Tal i com es comentava a l'inici del capítol, l'estructura per edats només podrà ser objecte d'estudi pel total municipal, ja que no es disposa de dades desagregades per sexe i edat de cada nucli de població. A més, les dades no serien representatives ja que es tracta de nuclis d'escassa rellevància, pel que fa al pes poblacional.

A continuació us presentam la piràmide de la població per sexes i edats del municipi de l'any 2007.

GRÀFIC 5 . Piràmide de població del municipi de Santa Eugènia (2007).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBAE

La forma de la piràmide s'aproxima a la típica forma bulb, de les poblacions amb un baix índex de natalitat, amb una base de la piràmide estreta, i un cos central més ampli. Cal dir que, al tractar-se d'un municipi de poca població la piràmide resultant és poc representativa i les irregularitats són molt apreciades. Com a resultat de la recuperació demogràfica dels darrers anys, la natalitat ha augmentat lleugerament, fet que es palesa en un eixamplament secundari a la base.

Els grups d'edat més nombrosos són: el de 40 a 44 (10,88%) i el de 35 a 39 (10,01%), el de 30 a 34 (7,92%). Aquest fet és conseqüència del *Baby Boom* dels anys 60 i 70; així com de la immigració actual, posat que la majoria dels immigrants es troben repartits entre aquests grups d'edat.

Des dels grups de població adulta jove s'observa una progressiva disminució d'efectius cap al cim de la piràmide, essent més accentuada en els homes que en les dones, com a conseqüència d'uns valors de mortalitat específica superiors en ells a totes les edats.

A la taula següent es compara la població Santa Eugènia, Mallorca i Balears, per grans grups d'edat. S'han definit tres grans grups d'edat: joves de 0 a 19 anys, adults de 20 a 64 anys i majors de més de 64 anys. En molts casos el grup de joves s'estableix en edats compreses entre 0 i 15 anys, però les pautes demogràfiques han anat canviant a les darreres dècades de tal forma que la inserció en el món laboral cada vegada es produeix més tard, i aquest fet ens condueix a establir uns grups d'edat mes d'acord a la realitat social. A més, la distribució per grups quinquennals d'edat que s'obté de les fonts mencionades, afavoreix més la distribució de 0 a 19 anys.

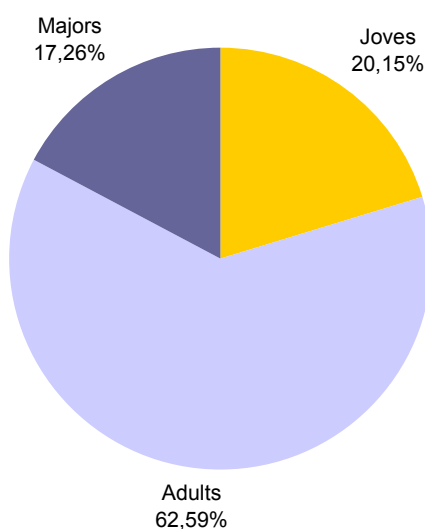
Com es pot veure a la següent taula, la població de Santa Eugènia està més envellida que la de Mallorca i les Balears. Així, el gruix de majors és quasi 4 punts superior al de

les Illes en detriment, sobretot, del grup d'adults. Els percentatges de joves són lleugerament inferiors als de l'illa i la comunitat.

GRUPS D'EDAT	Efectius Sta Eugènia	% Sta Eugènia	Efectius Balears	% Balears	Efectius Mallorca	% Mallorca
Joves	300	20,15%	207.197	20,10%	164.600	20,21%
Adults	932	62,59%	682.399	66,21%	534.589	65,65%
Majors	257	17,26%	141.054	13,69%	115.086	14,13%

TAULA VIII. Població per grans grups d'edat, 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBAE

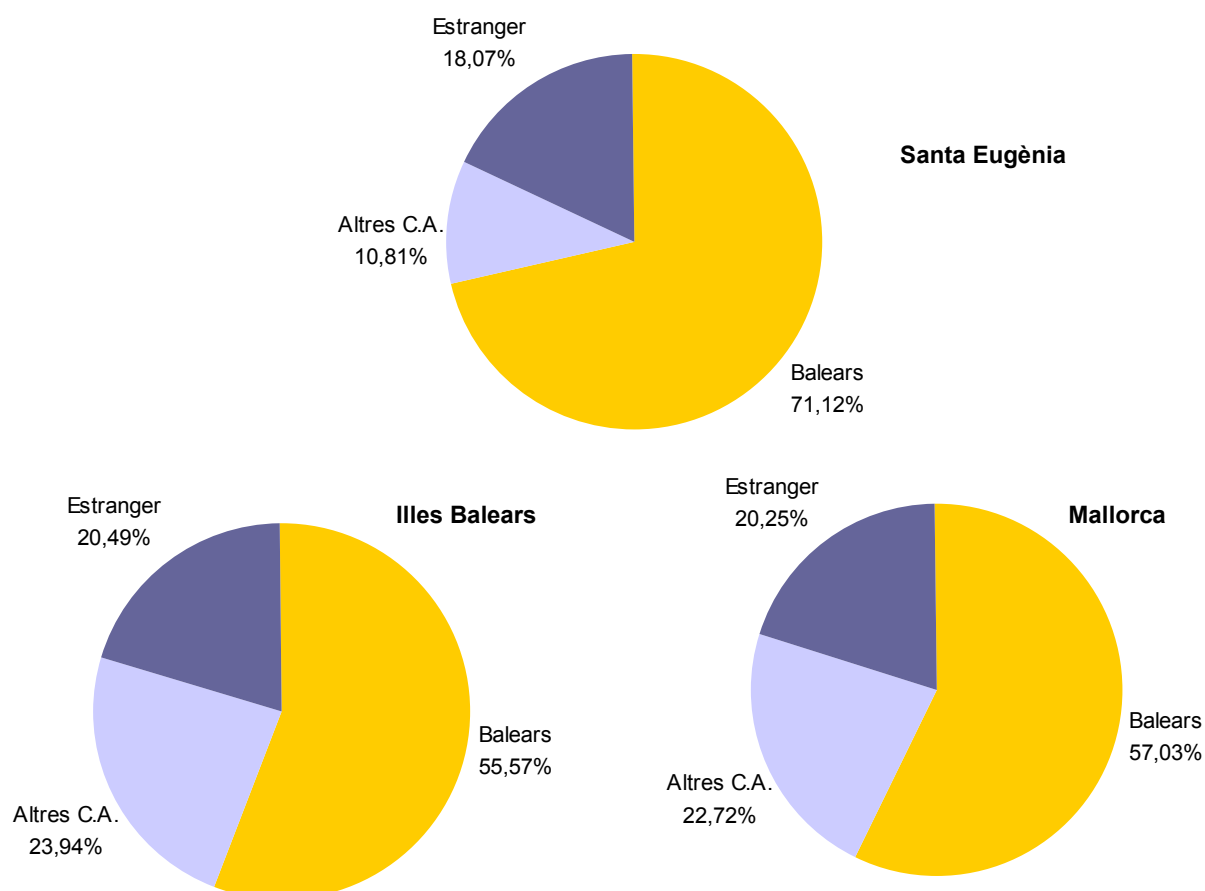

GRÀFIC 6 . Població per grans grups d'edat. Santa Eugènia, 2007

Font: Elaboració pròpia, a partir de dades de l'IBAE

Origen de la població

Als següents diagrames circulars s'estableixen les proporcions de població nascuda a Balears, a una altra Comunitat Autònoma de l'Estat Espanyol, i a l'estranger, en data a 1 de gener de 2007, per a les Balears, Mallorca i Santa Eugènia. El que no es reflecteix en aquesta gràfica, perquè no hi ha dades disponibles a l'IBAE, és la població nascuda a l'illa de Mallorca, en els casos de Mallorca i Santa Eugènia.

GRÀFIC 7 . Origen de la població a Santa Eugènia, Balears i Mallorca (2007)

Font: Elaboració pròpia, a partir de dades de l'IBAE

Si comparam Santa Eugènia amb la resta de Mallorca o les Illes Balears, es comprova que el pes dels nascuts a Balears de Santa Eugènia és uns 15 punts superior que els nascuts a Balears de la Comunitat i de Mallorca. Aquest fet va en detriment, sobretot, del percentatge de nascuts a altres Comunitats Autònomes. El pes dels estrangers és lleugerament inferior al pes d'aquest col·lectiu a Mallorca i a les Illes.

A la taula següent es representen desglossats aquests percentatges segons la Comunitat Autònoma d'origen en el cas de nascuts a altres indrets de l'estat espanyol i segons l'estat en el cas d'estrangers.

TAULA IX. Població del municipi de Santa Eugènia, segons CA o país d'origen (2007).

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'IBAE

	Total	Homes	Dones
Per CA de naixement			
Andalusia	44	27	17
Aragó	2	-	2
Astúries	5	4	1
Illes Balears	1.059	561	498
Illes Canàries	1	1	-
Castella-Lleó	10	6	4
Castella-la Manxa	18	11	7
Catalunya	32	19	13

Comunitat Valenciana	9	3	6
Extremadura	4	3	1
Galícia	5	4	1
Madrid	23	17	6
Múrcia	4	3	1
Navarra	1	1	-
País Basc	1	-	1
Rioja	1	-	1
Melilla	1	1	-
Per país de nacionalitat			
Bulgària	8	5	3
Espanya	1.220	661	559
França	20	6	14
Itàlia	6	4	2
Regne Unit	51	27	24
Alemanya	84	47	37
Romania	1	1	-
Marroc	1	1	-
Argentina	4	2	2
Colòmbia	2	1	1
Equador	3	1	2
Resta	89	42	47

Per Comunitats Autònomes els andalusos i els catalans són els que tenen un nombre d'efectius superior, superant de molt a la resta de comunitats, excepte Madrid. En el cas d'estrangers els més nombrosos al municipi de Santa Eugènia són els alemanys, seguits dels britànics, francesos, argentins i italians. En total, els immigrants comunitaris representen el 59,85% dels 269 efectius nascuts fora de l'estat. Cal esmentar, que segons els còmputos de l'IBAE mancaven 33 habitants, que per la manca de dades s'han afegit a la darrera categoria (resta).

Migracions

Apartat molt lligat a l'anterior on el que ens interessa és caracteritzar l'evolució del nombre d'immigrants i emigrants dels darrers anys. El que volem conèixer és el balanç migratori per al municipi de Santa Eugènia en els darrers anys.

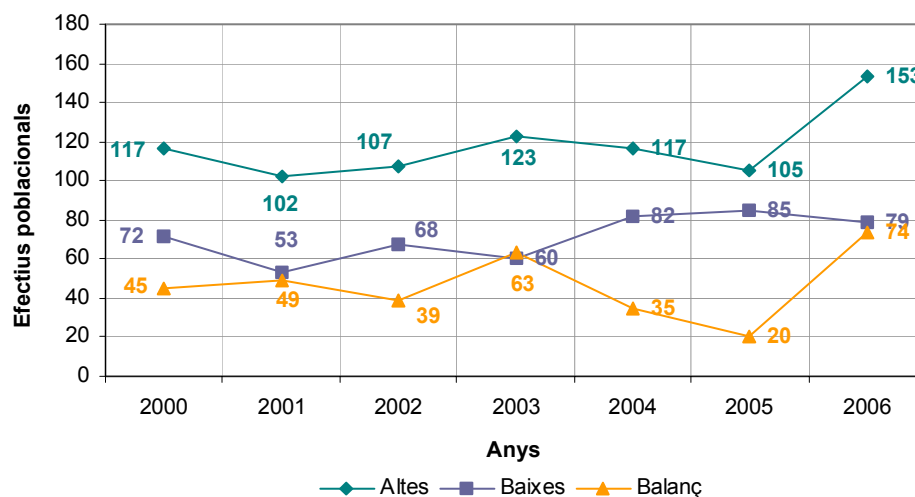
El balanç migratori ha estat positiu durant els darrers 7 anys, tant pel que fa al balanç immigrants-emigrants, com pel que fa al balanç d'altres i baixes en el qual es tenen en compte els moviments interns de les Balears i les migracions.

A les següents gràfiques es mostra l'evolució del nombre d'immigrants i emigrants i també de totes les altes i baixes des del 2000 pel municipi Santa Eugènia.

Pel que fa al balanç d'immigrants i emigrants, es pot veure com a principis de la dècada (anys 2000-2001) es van donar els creixements més grans. Entre el 2002 i el 2005 es va anar reduint el balanç migratori per experimentar un nou creixement al 2006.

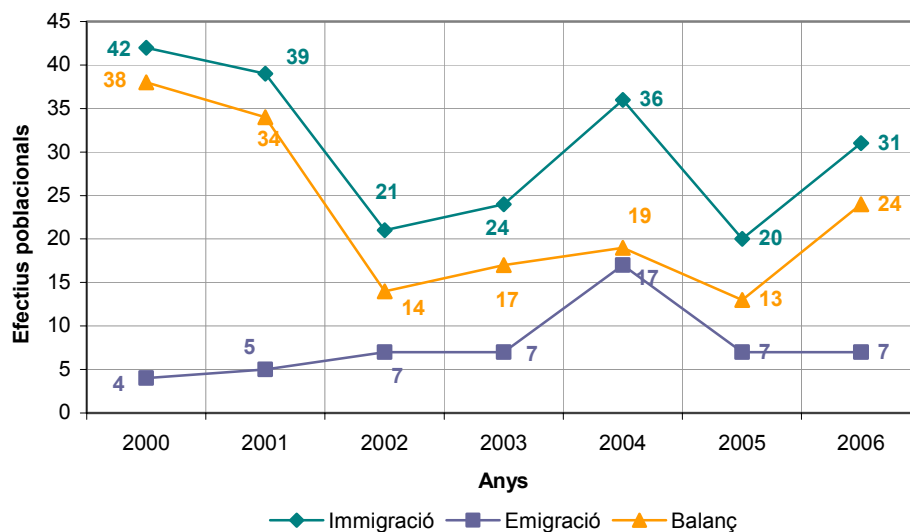
El balanç d'altres i baixes presenta diversos canvis de tendència en el període analitzat, encara que sempre és positiu. Si a principis de la dècada (2000-2003) els valors del balanç es situaven entre els 45 i 63 nous habitants, a partir del 2004 es començà a

reduir el balanç positiu, arran de l'augment en les baixes i d'una lleugera baixada en les altes. Aquesta tendència baixista s'ha truncat el 2006, amb l'increment anual del balanç més important de tot el decenni.

GRÀFIC 8 . Evolució del nombre d'altres i baixes (2000-2006)

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'IBAE

GRÀFIC 9 . Evolució del nombre d'emigrants i immigrants (2000-2006)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBAE

1.4.2 Habitatge

Les dades per elaborar aquest capítol s'han extret del cens del 2001, extret de la web de l'IBAE.

El número total d'habitatges segons el cens de 2001 era pel municipi de Santa Eugènia de 695. En el mateix cens es fa una classificació d'aquests habitatges:

Tipus d'habitatge	Núm.
Habitatges familiars principals	445
Habitatges familiars secundaris	155
Habitatges familiars buits	93
Habitatges col·lectius	2

TAULA X. Tipus d'habitatges

Font: Cens 2001

El 64,03% dels habitatges són principals, el 22,30% secundaris i el 13,38% estan desocupats. Segons això, el pes dels habitatges principals i secundaris és superior que a Mallorca i a les Illes Balears, mentre que hi ha menys residències familiars desocupades.

És també prou interessant analitzar l'evolució del parc total d'habitatges, i per aquest motiu podem consultar la següent taula:

Abans de 1900	1900-1950	1951-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2001	Sense computar
283	128	44	54	25	38	81	42

TAULA XI. Habitatges construïts al municipi de Santa Eugènia

Font: Cens 2001

En base a les dades anteriors, es pot extreure que la dècada de major dinamisme ha estat la darrera amb valors relatius superiors a la de Mallorca i Balears. Entorn al 62,94% dels habitatges estan datats d'abans de mitjans del segle passat, pes que duplica el 31,35 i el 33,30 % de Balears i Mallorca, respectivament. Entre els anys 50 i 90 la població del municipi va disminuir i, com a conseqüència, el número d'habitatges construïts cada decenni era baix.

A continuació i amb l'objecte d'aprofundir més en l'evolució dels habitatges en els darrers anys es fa una relació de les llicències d'obra concedides des de 1996, segons les fitxes municipals disponibles a la web de l'IBAE. De totes formes convé aclarir que aquestes dades no només inclouen les llicències per a nova obra, sinó també les de reforma.

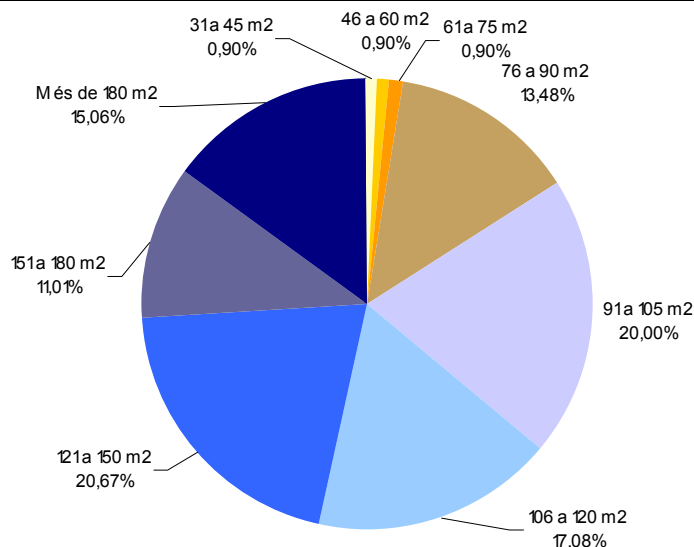
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
13	0	10	13	16	18	2	3	6

TAULA XII. Evolució de llicències d'obra (1996-2004)

Font: IBAE

El 1996 i els anys que van entre 1998 i 2001 són els que varen tenir un nombre major de llicències concedides, mentre que a partir d'aquesta data el procés s'ha alentit.

Un altre aspecte força interessant a comentar del parc d'habitatges del municipi de Santa Eugènia és la superfície útil d'aquests, sobretot en el cas d'habitatges principals. Com es pot observar a la gràfica adjunta la majoria dels habitatges principals del municipi es mouen amb unes superfícies que oscil·len entre 91 i 150 m². A més, el número d'habitatges de més de 180 m² superen el 15%. Es podria precisar més i dir que la mitjana de superfície dels habitatges principals de Santa Eugènia se situaria entorn als 124,86 m².

GRÀFIC 10 . Superfície útil dels habitatges principals.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBAE

1.4.3 Activitats econòmiques

Per analitzar la base econòmica local es funcionarà a escala municipal. Les dades per elaborar aquest capítol s'han extret de l'Anuari Econòmic de la Caixa del 2007 i de l'IBAE.

En primer lloc ens centrarem en els grans índexs pel municipi de Santa Eugènia. A l'Anuari econòmic de la Caixa del 2007 es detallen aquests índexs que relacionam a continuació.

TAULA XIII. Dades econòmiques. Font: Anuari econòmic de « La Caixa » 2007

	Santa Eugènia	BALEARS
% Atur sobre població 2006	2,4	2,6
% Atur sobre població 2001	1,6	1,7
Nivell econòmic 2003*	8	8
Variació renda disponible 98 – 03*	7	7
Oficines bancàries 2007	2	1.199
Variació oficines bancàries 02 - 07 (absoluta)	+1	+132
Activitats industrials	42	27.363
Energia i aigua	1	328
Extracció i transf. min. energ i deriv.; ind. Quím	0	667
Indústries transf. De metalls; mec. Precisió	2	2.156
Indústries manufactureres	5	4.143
Construcció	34	20.069
Variació activitats industrials 01-06 (%)	23,5	24,9
Activitats comercials majoristes	1	4.023
Matèries primeres agràries; alim., begudes i tabac	0	1.633
Comerç a l'engròs de tèxtil, calçat i articles de cuir	0	300
Productes farmac; perfum. i manteniment de llar	1	377
Comerç a l'engròs d'articles de consum durador	0	712
Altres	0	1.001
Variació activitats comercials majoristes 01-06 (%)	n.s.	14,4
Activitats comercials al detall	19	24.452
Total alimentació	8	7.073
Comerç tradicional	7	6.386

Supermercats	1	687
Total no alimentació	9	15.734
Vestit i calçat	1	4.504
Llar	2	4.309
Resta no alimentació	6	6.921
C. Mixt i altres	2	1.645
Magatzems populars	0	32
Ambulant i mercadet	0	697
Altres comerç mixt	2	916
Variació activitats comercials al detall 01-06 (%)	18,8	19,5
Activitats de restauració i bars	11	10.906
Variació activitats de restauració i bars 01- 06 (%)	57,3	17,7
Índex industrial	1	1.617
Índex comercial	1	2.340
Índex comercial a l'engròs	0	2.095
Índex comercial al detall	1	2.484
Índex de restauració i bars	2	2.894
Índex turístic 2005	0	14.376
Índex turístic 2000	1	2.716
Índex activitat econòmica 2005	1	2.265
Índex activitat econòmica 2000	1	2.336

* Anuari econòmic de « La Caixa » 2005

La taxa d'atur s'ha quasi duplicat des de 2001 fins al 2006, situant-se ara amb un 2,4 % sobre la població total, tot i això la xifra queda encara per sota de la del conjunt de Balears (2,6%). Cal comentar que aquesta taxa es calcula sobre la població total i això significa que l'estructura per sexe i edats de la població pot distorsionar els valors, essent més adequat calcular la taxa sobre la població activa.

El nivell econòmic ve expressat per la renda familiar disponible. El nivell econòmic del municipi de Santa Eugènia és de 8, igual que el de la Comunitat Autònoma. Aquestes xifres suposen una renda familiar per habitant que oscil·la entre 12.700 i 13.500 €. A més aquesta renda des de 1998 s'ha incrementat entre un 42% i un 50%, igual que el creixement que han experimentat les Illes, el valor 7 que apareix a la taula representa aquest interval de creixement.

Pel que fa a les activitats econòmiques presents al municipi cal destacar la importància que tenen totes aquelles vinculades al món de la construcció. De les 42 activitats considerades industrials, 34 es relacionen directament o indirectament amb la construcció. Amb aquestes dades sembla doncs que la construcció és la base econòmica del municipi, conjuntament amb el comerç minorista i la restauració.

A la part final de la taula estan detallats tota una sèrie d'índexs que reflecteixen la importància del municipi de Santa Eugènia per cada activitat dins el conjunt de l'estat espanyol. Els valors representen la proporció de l'activitat de Santa Eugènia sobre una base estatal de 100.000. Santa Eugènia obté valors molt baixos que oscil·len entre 0 i 2, que s'expliquen per la seva localització en una zona no turística i per tractar-se d'un municipi amb poca població. Segons aquestes dades, el municipi de Santa Eugènia es troba a la cua de les Illes Balears quant a l'Índex d'Activitat Econòmica, amb el valor més baix (1) compartint el lloc amb Lloret de Vistalegre. Cal recordar que a la font consultada no es tenen en compte els municipis de menys de 1.000 habitants.

Sectors econòmics

Sector primari. Aquest sector té poca importància dins del conjunt de l'economia local, tot i que, si es compara amb la resta de les Illes Balears i de Mallorca el pes és relativament superior.

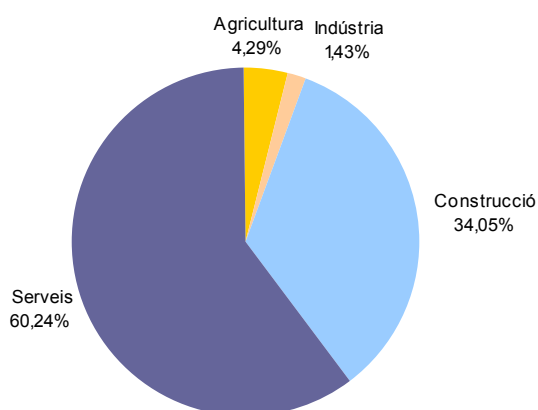
Sector secundari. El subsector més important és el relacionat amb el món de la construcció que acapara pràcticament tota l'activitat d'aquest sector. Aquest subsector si que es pot considerar com un referent important a la base econòmica local. La resta d'activitats dins del sector secundari ocupen un lloc residual.

Sector terciari. Més amunt ja s'han indicat les activitats relacionades amb el comerç i la restauració, segons informava l'anuari econòmic de "La Caixa", ara i per tancar amb aquest sector s'introduiran les dades referents a establiments turístics, segons les fitxes municipals de l'IBAE. El municipi de Santa Eugènia comptava al 2005 amb 1 establiment turístics: 1 agroturisme amb 10 places.

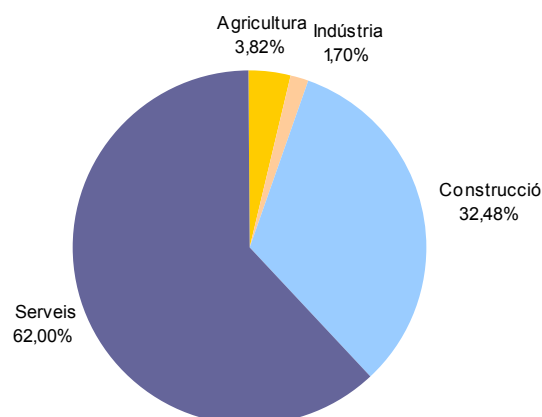
Una altra manera d'apropar-nos a la distribució per sectors econòmics a Santa Eugènia és a través de la distribució per sectors de la població activa. Les dades per a la confecció d'aquest punt s'han extret també de l'IBAE. Amb aquesta informació i a mode de síntesi es conclourà aquest apartat de sectors econòmics.

Per tal de millorar la comprensió d'aquesta variable s'introdueixen 4 gràfiques, dues de Santa Eugènia, una pels mesos de juliol - setembre (temporada alta) i una altra pels mesos de gener a març (temporada baixa). Aquestes gràfiques es compararan amb les gràfiques d'afiliats pels mateixos períodes a tota la comunitat autònoma.

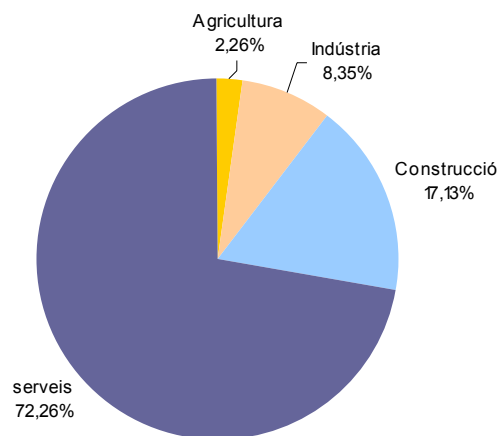
Els gràfics següents susciten diversos aspectes a comentar. En primer lloc, la semblança de la distribució d'afiliats en temporada alta i baixa, de tal manera que les diferències són quasi bé imperceptibles. Cal, també, remarcar el fet que el municipi de Santa Eugènia presenta uns percentatges de treballadors al sector serveis inferiors als que es tenen a les Balears. Per altra banda i en contraposició al pes relativament reduït del sector terciari, s'ha de destacar la importància del sector construcció, que està molt més desenvolupat a Santa Eugènia que no en el conjunt de les Illes Balears.

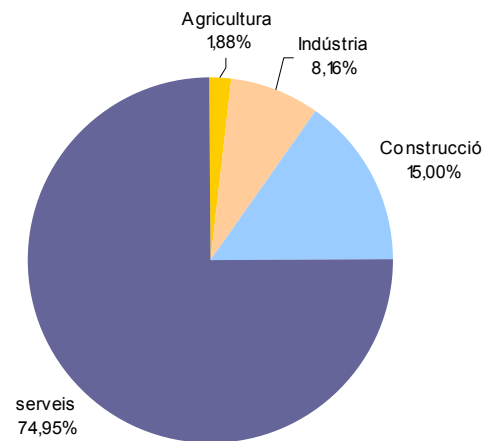
GRÀFIC 10. Afiliats a la seguretat social, segons sector econòmic. Santa Eugènia. Primer semestre 2005. Font: IBAE

GRÀFIC 11. Afiliats a la seguretat social, segons sector econòmic. Santa Eugènia. Tercer semestre 2005. Font: IBAE

GRÀFIC 12. Afiliats a la seguretat social, segons sector econòmic. Illes Balears, primer semestre de 2005. Font: IBAE

GRÀFIC 13. Afiliats a la seguretat social, segons sector econòmic. Illes Balears, tercer semestre de 2005. Font: IBAE

1.5 SUBSISTEMA: EQUIPAMENTS, INFRAESTRUCTURES I VECTORS AMBIENTALS

En aquest apartat de la memòria es procedirà a realitzar una relació dels equipaments dotacionals de què disposa el municipi de Santa Eugènia i es detallaran també les infraestructures principals que donen servei al terme.

1.5.1 Equipaments

1.5.1.1 Escolar

Per a redactar aquest apartat s'han fet servir dades procedents de l'IBAE i de la pàgina web de l'Ajuntament. A Santa Eugènia hi ha el Centre Públic Mestre Guillemet d'Educació Infantil (cinc unitats) i Educació Primària (sis unitats) i l'Escoleta Municipal. Amb dades del curs 2004/2005 hi havia un total de 81 alumnes matriculats a Educació Infantil, 95 a Primària i 19 mestres al terme de Santa Eugènia. Ambdós centres es troben a la cantonada entre el Carrer de ses Escoles i el Carrer Josep Balaguer, i compten amb una superfície total de 5549,56 m².

No existeix a Santa Eugènia cap centre d'Educació Secundària, de Cicles Formatius de Grau Mitjà, de Cicles Formatius de Grau Superior, de Garantia Social ni cap d'Educació Especial, per la qual cosa els alumnes s'han de desplaçar a altres municipis.

Durant el present curs 2005/06 hi ha 21 alumnes matriculats a la UIB, dels quals 15 són dones i 6 són homes.

1.5.1.2 Esportiu

Tal i com s'extreu de la cartografia, hi ha 5.549,564 m² destinats a equipament esportiu. Es tracta d'un poliesportiu descobert que es troba al nord-est del nucli de Santa Eugènia, al carrer de s'Estació en direcció cap a ses Alqueries.

1.5.1.3 Sociosanitari

La població de Santa Eugènia rep assistència sanitària a través d'una unitat bàsica (centre sanitari) al carrer Josep Balaguer, n. 9. Pertany a l'Equip d'Atenció primària de Santa Maria, on hi ha el Centre de Salut. Alhora, l'EAP de Santa Maria queda inclosa dins de l'àrea d'influència de l'Hospital de Son Llàtzer (a uns 20 minuts).

Al nucli principal, hi ha la Farmàcia Pons Servera que està situada al C/ Ramon Llull, n.1.

1.5.1.4 Cultural

Els equipaments culturals del municipi de Santa Eugènia (extrets de l'Inventari d'Equipaments Culturals de ses Illes Balears, de Sa Nostra) són els que es relacionen a continuació:

- Sales d'exposicions: Sala Parroquial
- Teatres: Centre Parroquial
- Biblioteca Municipal.

La Sala i el Centre Parroquial es troben al Carrer des Sol n. 1, es fundaren al 1940, són titularitat de l'Església i el 100% dels visitants són locals. Hi ha 100 localitats al

Centre Parroquial i la superfície destinada a l'activitat expositiva de la Sala Parroquial compta amb 184 m². La Biblioteca Municipal està situada al Camí des Puig, n. 1.

1.5.1.5 Zones Verdes

Les xifres referents a espais lliures públics pel municipi de Santa Eugènia s'han extret de la cartografia elaborada per la present Revisió de les NS. Tots els espais lliures públics estan ubicats al nucli de Santa Eugènia. En total hi ha set ELP que sumen 1931,69 m²:

Direcció	Superfície (m ²)
Plaça Puget	611,85
C/ des Sol	106,02
UA 1 es Convent	319,29
Carrer Josep Balaguer (devora Escoles)	480,01
Cantonada C/ Major i C/ ses Escoles	35,81
Cantonada C/ Ramon Llull i C/ de s'Aljub	194,11
C/ Major	184,59

TAULA XIV. Espais Lliures Públics de Santa Eugènia

Font: Elaboració pròpia

1.5.2 Infraestructures i vectors ambientals

Per a l'elaboració d'aquest apartat s'han utilitzat les dades sobre Indicadors de Sostenibilitat del Turisme de les Illes Balears, conjuntament amb informació de l'IBAE i de l'enquesta d'Infraestructures i Equipaments Locals.

1.5.2.1 Aigua

Aigua potable

Segons l'Enquesta d'Infraestructures i Equipaments Locals (del Consell Insular de Mallorca), les xarxes d'abastiment d'aigua potable de Santa Eugènia, ses Olleries i ses Alqueries estan connectades entre elles. Hi ha un dipòsit per Santa Eugènia i ses Alqueries a prop de la Finca Can Queleu. L'aigua per ses Olleries és la captada pel Pou Mitjà.

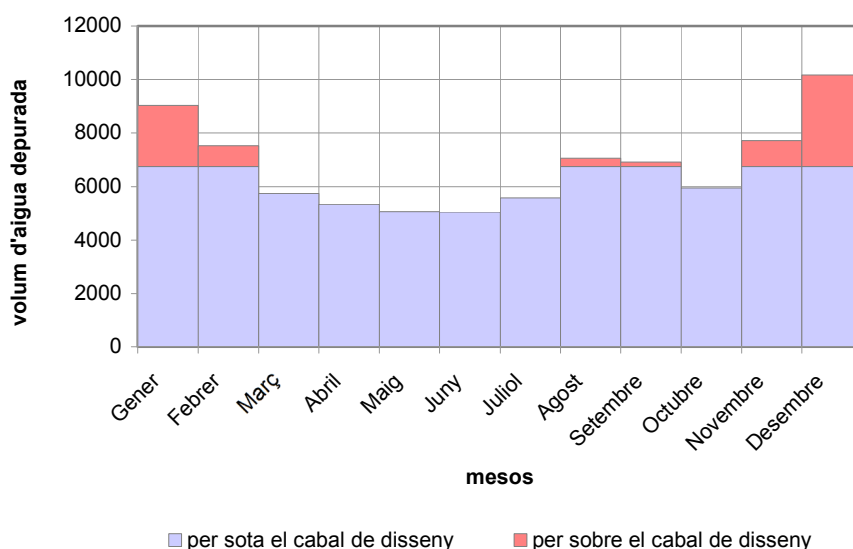
A l'any 1998 es varen extreure 103.918 m³/any, dels quals se'n perderen el 30% i la resta es destinen al consum. Per tant, el consum era de 178,9 l/hab/dia.

Aigües residuals

Les aigües residuals produïdes a Santa Eugènia, ses Alqueries i ses Olleries es tracten a l'estació depuradora, EDAR de Santa Eugènia (que està al terme de Sencelles), que aboca l'aigua a una llacuna. Pel que fa a ses Coves, aquest nucli té un sistema de tractament d'aigües residuals independent i desconnectat de la resta. Les aigües de ses Coves van a parar a una fossa sèptica. La xarxa de clavegueram està en bon estat i hi ha col·lectors que connecten els nuclis amb l'estació de depuració i amb la fossa sèptica.

La capacitat anual de l'EDAR és de 81.000 m³, xifra que es va superar en un 27% i un 11% als anys 1998 i 1999, respectivament. Al 2.000 la xifra baixà i se situà per sota del cabal de disseny amb 61.179, això és, el 76% de la capacitat.

És prou interessant observar quina és l'evolució per mesos. Les dades de la següent gràfica es corresponen amb la mitjana dels cabals mensuals del període 1992 – 1999. Es pot apreciar com es supera amb escreix la capacitat de disseny dels mesos d'hivern i, de manera més reduïda, dels mesos d'agost i setembre.

GRÀFIC 15. Volum d'aigua depurada mensualment (m³ tractats a la depuradora). Mitjana mensual 1992 – 1999.

Font: Indicadors de Sostenibilitat del Turisme a les Illes Balears.

1.5.2.2 Energia

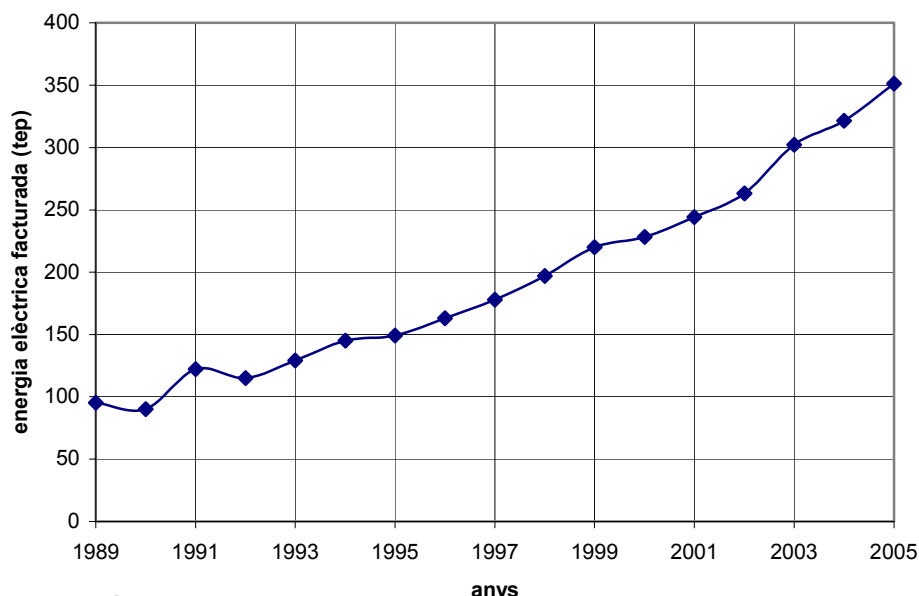
D'acord amb les dades de la IBAE, el consum total final d'energia a Santa Eugènia durant l'any 2005 s'ha estimat en 351 Tep (tep: tona equivalent de petroli, que equival a 11.629,94 kWh). El consum per càpita al 2005 és de 0,25 tep/hab/any. Aquesta xifra queda per sota del 0,45 tep/hab/dia de Balears i de Mallorca.

Al Gràfic 16 s'aprecia quina ha estat l'evolució de l'energia elèctrica facturada (en teps). L'evolució ha estat creixent, de tal manera que des del 1989 fins al 2005 el consum de teps ha crescut un 269,53%. La mitjana de creixement anual és de 8,86%, essent el 1991 l'any de major creixement relatiu. La taula XV permet aprofundir en les taxes de creixement.

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Energia facturada (tep)	95	90	122	115	129	145	149	163	178	197	220	228	244	263	302	321	351
% creix. Respecte any anterior		-5,3	35,6	-5,7	12,2	12,4	2,8	9,4	9,2	10,7	11,7	3,8	7,0	7,8	14,8	6,3	9,3
% creix. respecte 1989		-5,3	28,4	21,1	35,8	52,6	56,8	71,6	87,4	107,4	131,6	140,4	157,1	177,2	218,2	238,1	269,5

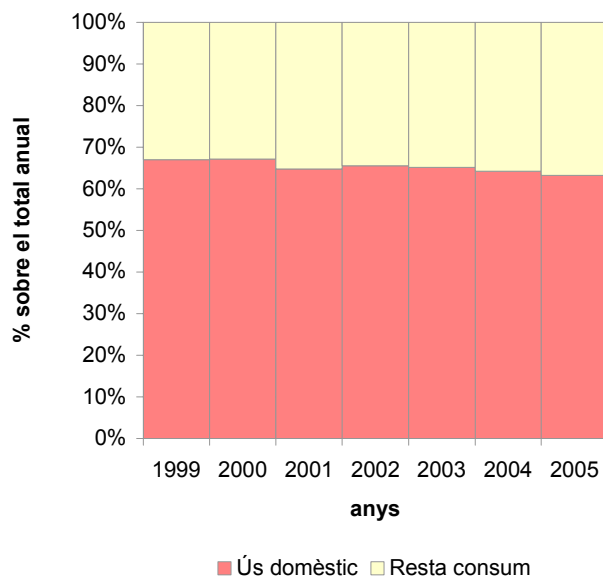
TAULA XV. Evolució de l'energia facturada (1989-2005)

Font: IBAE i Indicadors de sostenibilitat del turisme a les Illes Balears

GRÀFIC 16. Evolució de l'energia elèctrica facturada (1989-2005)

Font: IBAE i Indicadors de sostenibilitat del turisme a les Illes Balears

A l'IBAE també hi ha informació referent a la destinació d'aquesta energia elèctrica. Entre el 67 i el 63% de l'energia elèctrica facturada es destina al consum domèstic. Al gràfic 17, es veu quina ha estat l'evolució dels darrers 6 anys. Com es pot comprovar, els valors es mantenen, a grans trets, tot i que s'apunta un increment del pes del consum no domèstic.

GRÀFIC 17. Evolució de la destinació de l'energia elèctrica facturada (1999-2005)

Font: IBAE

1.5.2.3 Residus

No es disposa de dades referents a la producció de residus sòlids urbans de Santa Eugènia.

Quant al reciclatge de residus, les úniques dades disponibles desagregades a nivell municipal són les referents al reciclatge de vidre i paper i cartró per al període 1995 – 1998 (Indicadors de sostenibilitat del turisme de les Illes Balears):

1995	1996	1997	1998
16475	31708	22466	24264

TAULA XVI. Recollida selectiva de vidre (en kg)

Font: Indicadors de sostenibilitat del turisme a les Illes Balears

1995	1996	1997	1998
6160	13301	15563	19689

TAULA XVII. Recollida selectiva de paper i cartró (en kg)

Font: Indicadors de sostenibilitat del turisme a les Illes Balears

1.5.2.4 Xarxa viària i transports

La xarxa viària de Mallorca s'estructura en dos grups de carreteres, la xarxa viària principal, la xarxa viària secundària i la xarxa local.

A Santa Eugènia no hi ha cap carretera de la xarxa principal, però n'hi ha unes quantes de la secundària.

- Carretera Ma-3011: de Sineu
- Carretera Ma-3100: Santa Eugènia a Algaida
- Carretera Ma-3020: Santa Maria-Sencelles
- Carretera Ma-3040: Santa Maria a Santa Eugènia

Les IMD per a l'any 2005 eren:

- Carretera Ma-3011: 6.500 (pk 14,4)
- Carretera Ma-3100: 2750 (pk 3,5)
- Carretera Ma-3020: 5974 (pk 3,5)

Parc de vehicles

A l'any 2004 i segons dades de l'IBAE al municipi de Santa Eugènia hi havia 1.107 vehicles, dels quals 785 eren turismes, 129 motos, 173 furgonetes i camions, 5 autobusos i 3 tractors. Si es considera que al 2004 hi havia 1.384 habitants empadronats al municipi s'arriba a la conclusió que hi ha una mitjana de 0,80 vehicles a motor per cada habitant empadronat. Aquesta ràtio és lleugerament inferior a la de Mallorca (0,82 veh/hab) i de Balears (0,83 veh/hab).

1.6 SUBSISTEMA: PATRIMONI

(Vegeu a l'annex cartogràfic el Mapa 11:Patrimoni)

Encara que al Mapa 11 de l'annex cartogràfic només s'hi han cartografiat els jaciments arqueològics. Sota aquest paràgraf s'hi inclou la relació de tots els elements catalogats del municipi de Santa Eugènia.

DENOMINACIÓ	CODI	BIC	TIPUS	SITUACIÓ		
				X	Y	Adreça
Coves d'en Pala	1	X	Jaciment arqueològic	435900	4385705	
sa Talaia de Son Coll	2	X	Jaciment arqueològic	436000	4333400	
sa Mola	3	X	Jaciment arqueològic	485200	4386340	
puig de Santa Eugènia	4	X	Jaciment arqueològic	485400	4386150	
es Comellar	5	X	Jaciment arqueològic	485330	4386070	
es Comellar	6	X	Jaciment arqueològic	485630	4385650	
Son Mateu (sa Cova Llarga)	7	X	Jaciment arqueològic	484700	4386640	
ses Coves	8	X	Jaciment arqueològic	485000	4386550	
sa Mola	9	X	No localitzada			Son Vidal
Cova d'en Tro / Cova des Putxet	10	X	Jaciment arqueològic	486700	4386200	
Cova des Vent	11	X	Jaciment arqueològic	487200	4386450	
sa Talaia	12	X	No localitzada			sa Talaia
Can Palou	13	X	Jaciment arqueològic	485570	4385550	
Cova d'en Pelleringo	14	X	Jaciment arqueològic	484350	4385140	
Son Mateu	15	X	Desaparegut			Son Mateu
es Violar	16	X	Desaparegut			Son Tano
sa Cova Llarga	17	X	No localitzada			Son Matxina
Església Parroquial	18		Edifici			C/ Església n.14
Rectoria	19		Edifici			C/ Església n.12
Convent de les Religioses Franciscanes	20		Edifici			C/ de les Monges, n. 1
Centre Parroquial	21		Edifici			C/ des Sol, n. 1
sa Torre	22		Edifici			Ses Alqueries
Son Mascaró	23		Edifici	486062	4387271	
Jornets	24		Conjunt d'edificacions			C/ de Ramon Llull, n.33
s'Aljub	25		Arquitectura tradicional			C/ de s'Aljub
s'Aljub de sa Cova	26		Arquitectura tradicional			Camí Vell de Sineu
Pou de na Perota	27		Arquitectura tradicional	486498	4386827	
Pou de ses Alqueries	28		Arquitectura tradicional	486981	4387080	
Síquia de Son Mascaró	29		Arquitectura tradicional	486261	4387072	

Conjunt hidràulic (marjades irrigades) Finca de sa Cova	30	Arquitectura tradicional	484671	4384384	
es Pou Nou	31	Arquitectura tradicional	486356	4385648	
Son Mateu	32	Conjunt d'edificacions			C/ Major, n. 1
Can Reüll/ Can Trinxet	33	Edifici			C/ Major, n.3
Son Bosso	34	Conjunt d'edificacions			C/ Major, n.5
Son Sastre	35	Edifici			Ses Coves, n.1
Son Vidal	36	Conjunt d'edificacions			Ses Coves, n. 7
Son Miquelet	37	Conjunt d'edificacions			C/ Son Miquelet, n.1
Molí de Can Fideu/Can Xel-la	38	Arquitectura tradicional			C/ des Puget n.5
Molí de Can Camarada	39	Arquitectura tradicional			Plaça des Puget
Molí de cas Moliner	40	Arquitectura tradicional			Plaça des Puget, n.7
es Molí de Son Pau	41	Arquitectura tradicional			Ses Alqueries, n.22
Molí de ses Alqueries	42	Arquitectura tradicional			Ses Alqueries, n. 48
Cas Senyor	43	Conjunt d'edificacions			C/ Frai Juniper Serra
sa Coma / la Naranja Roja	44	Conjunt d'edificacions	485356	4387041	
Can Torta	45	Conjunt d'edificacions			C/ sa Costa, n.1
Can Peraire	46	Conjunt d'edificacions			Ses Alqueries, n.14
Carreró de Can Tòfol	47	Edifici			C/ Major
s'Estació	48	Edifici			C/ s'Estació
Villa Catalina	49	Edifici	484570	4384274	
sa Creu	50	Arquitectura tradicional	486147	4385350	
Son Pericàs	51	Conjunt d'edificacions			Ses Olleries, n.35
Son Brusquer	52	Edifici			Ses Olleries, n.37
Ca s'Estander	53	Conjunt d'edificacions			Ses Olleries, n.24
Son Bosso	54	Edifici			C/ des Sol, n.18
Son Tano	55	Conjunt d'edificacions			C/ Ramon Llull, n.33
Son Matxina	56	Conjunt d'edificacions	487603	4384099	
Barraca d'en Loi	57	Arquitectura tradicional	484775	4385828	

TAULA XVIII. Elements catalogats de Santa Eugènia
Font: Catalogació del Patrimoni Arquitectònic de Santa Eugènia

1.7 SUBSISTEMA: PLANEJAMENT

1.7.1 Evolució històrica i situació urbanística actual

El municipi de Santa Eugènia ha estat poblat d'ençà dels temps talaiòtics, tal i com testimonien els vestigis d'aquella època presents a Santa Eugènia. Durant l'època musulmana existien les alqueries de Benibahari i de Benibazari que pertanyien al iuz' de Qanarusa. Després de la conquesta catalana, les terres de Santa Eugènia es varen cedir a Bernat de Santa Eugènia. Ja des de llavors i fins al 1843, Santa Eugènia va pertànyer administrativament a Santa Maria.

Al segle XV, Santa Eugènia ja tenia un petit nucli de cases i una plaça. Entre 1583 i 1585, al poble de Santa Eugènia, s'hi construí un temple, signe evident del creixement de la població. El nucli va anar augmentant les seves dimensions i al segle XVIII s'establiren part de les comunes i el Puget, fins llavors propietat de la parròquia. Al segle XIX, es va construir el cementeri i es va ampliar l'església parroquial.

Per parlar del segle XX, s'ha de recordar el punt d'inflexió negatiu que implicà el Boom Turístic. Després de dècades d'estancament, a finals del 80 es reinicià el creixement dels nuclis de Santa Eugènia amb l'aprovació definitiva de les NS.

Evolució del Planejament

Fins al 1989 la única figura de Planejament de Santa Eugènia era una Delimitació del Sòl Urbà, aprovada definitivament el 19 de maig del 1981, per la qual Santa Eugènia estava conformada per quatre nuclis de sòl urbà. D'acord amb l'establert per l'Article 78 del Text Refós de la Llei del Sòl del 1976, per classificar el sòl com a urbà és necessari que aquest estigui consolidat en més d'un 66,6%. Aquest requisit era complert pels quatre nuclis: Santa Eugènia (74,60%), ses Olleries (71,31%), ses Alqueries (94,99%) i ses Coves (75,14%).

Vuit anys més tard es van aprovar definitivament les Normes Subsidiàries de Santa Eugènia per la Comissió Provincial d'Urbanisme a 01/12/89. Aquestes NS proposaven l'ampliació del sòl urbà en dos sectors del Nuclis de Santa Eugènia (0,61 has) i de ses Alqueries (1,32 has.). Es van projectar també dos polígons de sòl urbanitzable: "es Puig" (5,6 has.) i "es Convent" (4,05 has.) que no s'arribaren a desenvolupar.

L'instrument d'ordenació urbanística general actualment vigent al municipi de Santa Eugènia és el document denominat "Adaptació de les Normes Subsidiàries de Santa Eugènia a les Directrius d'Ordenació del Territori, a la normativa general sobrevinguda així com a les modificacions puntuals realitzades per l'Ajuntament", aprovat definitivament per acord del CIM de data 20/02/03. Aquest text modificava les NS'89 per tal d'adaptar-les a les determinacions de les DOT, a la normativa sobrevinguda (LEN, Llei de Sòl Rústic, POOT, diversos PDS,...) i a diferents modificacions puntuals de les NS aleshores aprovades definitivament.

La present revisió és prevista en funció d'adaptar-se a recents modificacions puntuals o documents urbanístics i a les noves normatives de caràcter general o instruments d'ordenació territorial i urbanística (el més important és el PTM).

Per fi, cal fer menció del document "Revisió de les Normes subsidiàries de Santa Eugènia. Criteris, objectius i solucions generals", aprovat en data 30/10/2003. Aquest document, encara que de tramitació avortada, palesava la voluntat municipal de revisió de l'instrument general de planejament.

1.7.2 Classificació del sòl

(Vegeu Mapa 12: Classificació del sòl, segons el PTM)

Al present apartat es fa un anàlisi de quin és el pes de les classificacions del sòl i de les qualificacions del sòl rústic segons el Pla Territorial de Mallorca.

Els quatre nuclis de sòl urbà sumen una superfície de 38,78 ha que suposa un 1,92% de tot el municipi. El 98% restant de sòl rústic, es divideix en sòl rústic comú i sòl rústic protegit.

El sòl rústic comú s'estén pel 60,21% del territori, essent el Sòl Rústic de Règim General la qualificació més estesa (49,63%), a molta diferència de les Àrees d'Interès Agrari (6,39%) i les Àrees de Transició (4,19%)

El 37,87% de tot el municipi es troba protegit. El 34,57% es correspon amb ANEI. Les APT de carreteres representen el 3,30% restant.

Classificació	Qualificació		Subtipus	Superfície (m ²)
Sòl urbà				387.767
Sòl rústic	Sòl Rústic Comú	Àrea de Transició (AT)	d'Harmonització	784.544
			de Creixement	63.305
		Sòl Rústic de Règim General (SRG)	SRG	9.625.518
			Forestal	417.293
		Àrea d'Interès Agrari (AIA)	Vinya	1.292.859
	Sòl Rústic Protegit	Àrea de Protecció Territorial (APT)	Carreteres	667.272
		Àrea Natural d'Especial Interès (ANEI)	ANEI	6.995.857

TAULA XIX. Classificació del sòl i qualificació del sòl rústic al municipi de Santa Eugènia segons el PTM.

Font: Elaboració pròpia a partir de la cartografia del PTM

2 DIAGNOSI TERRITORIAL

En aquest apartat i partint de l'anàlisi elaborat amb anterioritat es realitzarà una diagnosi dels principals problemes i avantatges detectats pel municipi de Santa Eugènia. Aquesta diagnosi es durà a terme per cada un dels subsistemes fets servir al capítol d'anàlisi.

2.1 SUBSISTEMA FÍSICO-NATURAL

Medi físic

- **Municipi eminentment pla, amb poques zones de relleu accidentat que caldrà preservar.** El territori del terme municipal de Santa Eugènia és eminentment pla, exceptuant el Puig de Santa Eugènia, el Puig de Son Seguí i els tàlvegs del sud-oest. Es podria dir que la meitat sud-oest presenta relleus més accidents, front a la resta de territori municipal on domina el pla.
- **Poc més de la meitat del terme és apta pel conreu extensiu.** Els sectors oest i sud són improductius o només aptes pel conreu ocasional, són els sectors amb els relleus més accidentats i ocupats per usos naturals. La meitat, nord-oriental és la que presenta el sòls més aptes pel conreu.
- **Baixa qualitat de l'aigua del Pla de Palma.** Com a conseqüència de l'excessiu consum d'aigua d'aquest aquífer, es pateixen problemes de salinització. A més, les aigües del Pla estan contaminades per nitrats resultat de l'activitat agrícola en el Prat de Sant Jordi. És per això que la fitxa de l'aquífer de l'IGME es parla de mala qualitat de l'aigua, de tal manera que només és acceptable pel consum humà i pel reguiu en algunes zones.
- **Els materials litològics del nord del municipi són força permeables cosa que suposa un elevat risc de contaminació dels aquífers.** Les zones més vulnerables es corresponen amb materials al·luvials i col·luvials del nord i d'una petita zona entre Santa Eugènia i ses Olleries. Totes les zones urbanes estan parcialment o completa, sobre materials vulnerables. A les zones amb més risc s'hauran de regular els usos permesos d'acord amb el que es preveu al PTM.
- **Riscos d'erosió, incendi i esllavissament.** Hi ha altres tipus de risc que s'han de tenir en consideració a l'hora de fer l'ordenació. Es tracta dels riscos d'esllavissament, d'incendi o d'erosió, tots tres localitzats a les zones amb més relleu i vegetació natural, és a dir a la meitat sud-oest del terme municipal.

Medi natural

- **Superfície relativament considerable d'àrees naturals en el terme municipal.** Més del 34% del municipi està ocupat per vegetació natural. Això suposa un percentatge important que queda, en la seva major part, sota la protecció dels dos ANEIs presents al terme: l'ANEI 46 dels Barrancs de Son Gual i Xorrigo i l'ANEI 40 del Puig de Son Seguí. Una part de l'ANEI 46 és considerat, també, Lloc d'Importància Comunitària (Xarxa Natura 2000).
- **S'han detectat espais d'alt interès per a la conservació del patrimoni natural que estan classificats Sòl Rústic de Règim General.** La vegetació terofítica de la vessant sud-est del Puig de Santa Eugènia i de l'entorn de la finca de Son Matxina es troben dins Sòl Rústic de Règim General (que no és de tipus forestal). En aquestes comunitats vegetals s'hi troba l'únic endemisme

potencialment present a Santa Eugènia (*Filago petro – ianii*), classificat al Llibre Vermell com a espècie vulnerable. Aquestes zones haurien de quedar sota alguna figura de protecció.

- **Presència d'espècies en perill amenaçades.** L'espècie amb una situació més crítica és la milana, rapinyaire molt escàs a Mallorca, especialment present a l'àrea delimitada per Bunyola, Santa Maria, Consell, Alaró, Santa Eugènia, Marratxí i Palma. Cal prendre mesures per evitar l'enverinament, un dels pitjors perills per aquesta au.
- **Manca de protecció per a les 22 coves existents al municipi.** Per la raresa dels seus ecosistemes, la seva importància en endemismes d'espècies troglòbies i el bon estat de les restes antropològiques que s'hi troben, caldria aplicar algunes mesures per protegir aquests punts.

2.2 PAISATGE I OCUPACIÓ DEL SÒL

- **Qualitat paisatgística des del punts de vista naturalista i etnològic.** Per una part, trobam els relleus i les zones ocupades per vegetació natural; i, per altra, el sòl destinat a l'agricultura extensiva. A diferència d'alguns municipis contigus, hi ha poca rururbanització del camp taujà i els nuclis urbans estan integrats en l'entorn.
- **S'està produint un procés continu d'abandonament dels camps de conreu del municipi.** La recessió de l'activitat primària es tradueix sovint amb l'abandonament de terres que són ocupades per la vegetació natural. Encara que les activitats agràries tenen un major pes relatiu a Santa Eugènia que a les Illes o Mallorca; aquest fenomen d'abandonament dels camps de conreu es dona, sobretot, a les immediacions dels límits de vegetació natural. Això és positiu pels usos naturals, però denota la crisi del sector primari.

2.3 ACTIVITATS ECONÒMIQUES I POBLACIÓ

- **Recuperació accelerada de la dinàmica poblacional durant la darrera dècada.** Després de dècades de declivi dels habitants, s'inicia una lleugera recuperació a finals dels anys 80 que s'accelerarà a mitjans dels 90 i es mantindrà fins als nostres dies. L'arribada d'immigració en edat de procrear facilita l'aparició d'una segona forma de bulb a la base (és a dir, major natalitat). Això permet pal·liar un poc l'envelliment de la població, però encara hi ha un percentatge de majors més gran que a les Illes o a Mallorca.

- **Santa Eugènia s'està convertint paulatinament en un municipi dormitori de Palma.** Des dels anys 90 s'han donat forces centrífugues de població des de Palma cap als nuclis pròxims. Santa Eugènia és un pol d'atracció tant per la seva proximitat a Ciutat com per complir els demandes de tranquil·litat dels ciutadans. Santa Eugènia queda sota l'àrea d'influència de Palma i una part important dels seus habitants hi treballen, hi van a comprar, a consumir serveis, etc. És per tot plegat que el municipi va esdevenint un municipi dormitori, com ho són bona part dels municipis del Pla i el Raiguer de petites dimensions.
- **El 34,86% dels empadronats a Santa Eugènia viuen a llogarets o en disseminat.** Aquest fet s'ha de considerar a l'hora de planificar els equipaments i les infraestructures, pensant que han d'arribar a tothom.
- **Durant el període 1998-2001 es van concedir un gran nombre de llicències d'obres.** Amb posteritat a aquesta data les xifres han baixat i s'han estabilitzat.
- **Relativa importància de les segones residències.** Al municipi de Santa Eugènia hi ha 695 habitatges dels quals un 64,03% són habitatges familiars principals convencionals, un 22,30% són habitatges secundaris i el 13,38% són habitatges buits.
- **Renda familiar disponible semblant a la del conjunt de les Illes Balears.** Pel que fa a aspectes estrictament econòmics comentar que la renda familiar disponible per habitant és igual que la de les Illes Balears, és a dir que oscil·la amb una forquilla d'entre 12.700 i 13.500 €.
- **Insignificància de l'activitat econòmica taujana dins el conjunt de la Comunitat Autònoma.** El municipi de Santa Eugènia es troba a la cua de les Illes Balears quant a l'Índex d'Activitat Econòmica.
- **La base econòmica local està sostinguda fonamentalment per dos sectors, la construcció i els serveis (comerç i restauració).** El municipi de Santa Eugènia presenta uns percentatges de treballadors al sector serveis inferiors als que es tenen a Mallorca i les Balears. Per altra banda i en contraposició al pes relativament reduït del sector terciari, s'ha de destacar la importància de la construcció que acapara quasi tota l'activitat del sector secundari.

2.4 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS

- **La superfície d'espais lliures públics no arriba a la ràtio normativa de 5 m²/habitant.** Segons les dades disponibles, tan sols es disposa d'1,36 m²/habitant que, a més, estan tots concentrats al nucli de Santa Eugènia. Caldria augmentar la superfície destinada a espais lliures públics en més de 5.170 m² per tal d'arribar a tenir 5 m²/habitant en relació amb la població base del 2005.
- **Les dotacions culturals, sociosanitàries, esportives i docents existents estan d'acord amb la població del municipi.** En aquest cas, tots els equipaments continuen estant concentrats al nucli de Santa Eugènia. A mesura que la població augmenti es faran paleses les mancances dotacionals i s'hauran de preveure creixements.

- **Desconnexió del nucli de ses Coves de la xarxa d'abastament i d'aigües residuals.** Ses Coves és el llogaret més petit (2,16 ha) i el menys poblat (36 habitants) del municipi. L'abastament d'aigua es fa a partir de les cisternes i pous privats, mentre que les aigües residuals van a parar a una fossa sèptica.
- **S'ha produït en els darrers anys un augment continuat del consum energètic,** s'ha passat de consumir 0,13 (1991) a 0,25 tep/habitant/any al 2005. De totes maneres, aquesta xifra queda encara per sota del consum de Mallorca o Balears.
- **Mal estat d'alguns camins locals de la xarxa viària que uneixen els nuclis urbans.** La pavimentació es veu perjudicada pel pas de vehicles pesats relacionats amb l'activitat agrària. Els camins tenen trams on només pot passar un vehicle i són perillosos per a vianants i ciclistes.
- **La carretera de la xarxa secundària Ma-3100 passa per dins del nucli de Santa Eugènia.** Amb l'objectiu d'evitar que els vehicles travessin per dins el nucli s'hauria de preveure la construcció d'un vial de circumval·lació, el traçat per l'est de Santa Eugènia seria el menys impactant. Aquest vial també hauria de recollir els vehicles que vénen pel camí de ses Alqueries.
- **Hi ha 0,80 vehicles a motor per cada habitant empadronat al 2004.** És una ràtio bastant elevada, tot i que és menor que la ràtio de Balears.

2.5 PLANEJAMENT

- **El terme està estructurat en quatre petits nuclis urbans:** el poble de Santa Eugènia; i els llogarets de ses Coves, ses Alqueries i ses Olleries. Aquesta configuració ha de ser considerada a l'hora de revisar el planejament.
- **Poc consum de territori municipal en forma de sòl urbà** que representa pràcticament el 1,92% del total.
- **El sòl rústic ha sofert un procés de parcel·lació més intens a la zona del Pla que no a Xorrigo.** Aquest fet és així perquè el Pla té un caràcter més agrari, mentre que l'ús preponderant de les costes de Xorrigo és el natural.
- **Densitat mitjana-baixa d'habitatges unifamiliars aïllats al sòl rústic.** A diferència de la majoria de municipis del Raiguer i d'una part del Pla, la densitat d'habitatges unifamiliars aïllats en sòl rústic no és elevada.
- **L'aprovació del PTI planteja nous reptes i afeccions pel planejament general de Santa Eugènia.** Les NS de Santa Eugènia tenen 17 anys, foren aprovades a l'any 1989, ara bé recentment es varen adaptar a les Directrius d'Ordenació Territorial (2003). El PTI de Mallorca se va aprovar en posterioritat a aquesta adaptació, el 13 de desembre del 2005, i per tant el planejament municipal no recull encara les seves disposicions i ara pertoca la seva adaptació.

3 ANNEX CARTOGRÀFIC